

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

โกวิทย์ วรพิพัฒน์. การศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2518.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ในเครือไปรษณีย์, 2530.

คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสาธารณสุข, สำนักงาน. แผนพัฒนาสาธารณสุขตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพมหานคร: 2530.

คหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม. ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: วิบูลย์กิจการพิมพ์, 2524.

จินตนา บุญพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

ทศนา แชมมณี และคณะ. กลุ่มสัมพันธ์: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.

ประคอง กรวงสุต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล, 2525.

มกา สัตยธรรม. เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับผู้สนใจในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

ฝึกหัดครู, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์. เอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คำรวจ, 2519.

ยุพิน พิพิธกุล. การเรียนการสอนคณิตศาสตร์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: บริษัทการพิมพ์, 2524.

วิมลรัตน์ ทรัพย์วิเชียร. สุทธศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มงคลการพิมพ์, 2520.

สุภา กิจจาทร. เอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คำรวจ, 2519.

สุรีย์ จันทรมโลี. สุขศึกษาในโรงพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: คอมมานโค, 2521.

อุ้นตา นพคุณ. การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2527.

อุบลรัตน์ เฟื่องสดีศย์. จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสงจันทร์, 2528.

บทความ

นิโคลัส เบนเนท. "การเปลี่ยนแปลงการศึกษาในชนบทจะช่วยป้องกันอันตรายที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ได้หรือไม่." วารสารประชากรศึกษา 1 (พฤษภาคม 2517) : 291.

ลำเวียง เวชสุนทร. "กิจกรรมสถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู." ครูปริทัศน์ 5 (ธันวาคม 2513) : 18-22.

อัญชลี แจ่มเจริญ. "สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน." มิตรครู 21 (ปีที่แรก 15 พฤษภาคม 2522) : 5-6.

เอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ

- จรรยา ภูอุทม. "ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามการประเมินของครู." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- จินตนา ราชครองเมือง. "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดแบบสืบสวนสอบสวน วิธีการแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางวิทยาศาสตร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516.
- ศีกฤทธิ มุขบา. "ผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง วิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาในโลกปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- นางนุช วรรณวณะ. "ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการคิดแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง ปีที่ 2." วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514.
- นวลตา วันเพ็ญ. "การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนเรื่องอาการและการปฏิบัติตน สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการปวดหลัง." วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- เนตรทราย รุ่งเรืองธรรม และ จริยาวัตร คมพยัคม. "การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูทารกของมารดาไทยในตำบลศิริราช และตำบลบ้านช่างหล่อ อำเภอ บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร." พ.ศ. 2521.

- รวีวัลย์ วงศ์สื่อเกียรติ. "การเปรียบเทียบประสิทธิผลของการสอนการปฏิบัติคน
ภายหลังคลอกระหว่างการสอนเป็นกลุ่มและการสอนเป็นรายบุคคล."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วรรณคา มะลิวรรณ. "ผลการออกกำลังกายและการฝึกอ่อนคลายก่อนคลอคต่อระยะ
เวลาการคลอคและปฏิกิริยาร่างกายระหว่างคลอค." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.
- วิเชียร ชิวพิมาย. "การสร้างสถานการณ์จำลองปัญหาการสอนวิทยาศาสตร์."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ศิริวรรณ เจริญ. "ความคิดเห็นของผู้ป่วยเกี่ยวกับความต้องการการพยาบาลหลังคลอค."
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- สมักรใจ ทิศาล. "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เรื่องการ
ปฏิบัติคนของมารดาที่ไ้รับคำแนะนำ และไม่ไ้รับคำแนะนำระหว่างตั้งครรภ์
ในโรงพยาบาลศิริราช." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
พยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Bourne, Ekstrand and Dominowski. The Psychological of Thinking.
New Jersey: Prentice-Hall, 1971.
- Bower, Fay Louise, and Bevis, Em Olivia. Fundamentals of
Nursing Practice: Concepts, Roles, and Function.
Saint Louis: The C.V. Mosby Company, 1979.

- Brazelton, T. B. Neonatal Behavior Assessment Scale. Philadelphia: Philadelphia: J.B. Lippincott Co., 1973.
- Clausen, Joy P. et. al. Maternal Nursing Today. New York: McGraw-Hill, 1973.
- Clayton, Thomus E. Teaching and Learning: A Psychological Perspective. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall Inc., 1965.
- Dewey, John. How to Think. Boston: D.C. Heath and Co., 1933.
- Guilford, J. P. and Hoepfner Ralph. The Analysis of Intelligence. McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Lipkin, Gladys B. Psychosocial Aspect of Maternal-Child Nursing. Saint Louise: The C.V. Mosby Company, 1974.
- Morgan, Clifford T. "Thinking and Problem Solving." A Brief Introduction to Psychology. 2 nd ed. New Delhi: McGraw-Hill Co., 1978.
- Myers, Jerome L. Fundamentals of Experimental Design. 3 rd ed. Boston: Allyn and Bacon, 1979.
- Orem, Dorothea E. Nursing: Concepts of Practice. 2 nd ed. New York: McGraw-Hill Book Company, 1980.
- Polya, George. How to Solve it. New Jersey: Princiton University Press, 1957.
- Redman, Babara K. The Process of Patient Teaching in Nursing. 3 rd ed. Saint Louis: The C.V. Mosby Company, 1976.

Roger, Carl R. Freedom to Learn. Columbus: Charles E. Merrell Publishing Company, 1969.

Schultz, Landall L. Simulation in Social and Administrative Science. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1972.

Steven-Lona, Judith. Adult Life: Developmental Process. California: Mayfield Publishing Company, 1979.

Tansey, P. J. and Derick, Unwin. Simulation and Gaming in Education. London: Methuen Education, Ltd., 1969.

Taylor, John L. and Rex Walford. Simulation in the Classroom. Middlesex, England Penguinbooks, Inc., 1974.

Articles

Alta Calgary. "Study Compares Traditional and Family Care Maternity Program." Canadian Nurse 68 (March 1972) : 14-15.

Broussard, E. R. "Psychosocial Disorder in Children: Early Assessment of Infant at Risk." Continuing Education 8 (2) 1978 : 47-57.

Cruichshank, D. "Notion of Simulation and Games: A Preliminary Inquiry," Education Technology (July, 1972) : 17-19.

Hall, L. A. "Effect of Teaching on Primiparas Perception of Their Newborn." Nursing Research 29 (September-October 1980) : 317-322.

- Klaus, M. H. and Kennell, R. "Human Maternal Behavior at the First Contact With The Young." Pediatrics 46 (1980) : 187.
- Kodak, Easman. "Image-Image the Rochester View of Multimage." Audio Visual (September 1979) : 127-129.
- Rubin Reva. "Attainment of the Maternal Role." Nursing Research 16 (Summer 1967) : 237-243.
- _____. "Puerperal Change." Nursing Outlook 9 (December 1970) : 753-755.
- Stembler, William Arther. "A Comparison of Effects of Program Simulation and Written History in Teaching Cognitive Information." Dissertation Abstracts International 34 (10) (April 1974) : 6425-A.
- Walz, Bernadette L. and Olive, Rich J. "Maternal Task of Taking on: A Second Child in the Postpartum Period." Maternal Child Nursing Journal 11 (Fall 1981) : 185-187.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชุดที่ 1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ

นายแพทย์ สุนทร	อ.เฝ้าพันธ์	กุมารแพทย์ โรงพยาบาลเด็ก
นายแพทย์ ภาณุวัฒน์	วิรัตนภาณุ	กุมารแพทย์ โรงพยาบาลสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรณิการ์	วิจิตรสุคนธ์	อาจารย์พยาบาล ภาควิชาพยาบาล- กุมารเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขศรี	บุรณกนิษฐ์	ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ประนอม	รอกคำดี	ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ศรีสมวงศ์	วรรณศิลป์	อาจารย์แผนกวิชาการพยาบาลกุมารเวช วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
อาจารย์ อรุณศรี	เอกวิทย์โยภาส	อาจารย์พยาบาลประจำโรงพยาบาลเด็ก
อาจารย์ อุบล	ทวิศรี	แผนกกุมารเวช โรงพยาบาลศิริราช

ชุดที่ 2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพสไลด์

คณาจารย์จากภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา วิทยาลัยครูสุรินทร์

อาจารย์ วิเศษศักดิ์	โคตรอาษา
อาจารย์ นิคม	ศรีบุญเคราะห์
อาจารย์ ภัคดี	ขจรชัยกุล
อาจารย์ วิทยา	อ่อนช้อย
อาจารย์ ประสิทธิ์	อินทกนก
อาจารย์ บุญธรรม	บัวทอง

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด

แบบทดสอบชุดนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจงในการสัมภาษณ์ กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ตามความจริง

1. ชื่อ สกุล
2. อายุ ก ต่ำกว่า 20 ปี
 ข 20-35 ปี
3. ระดับการศึกษา
 - ก ประถมศึกษา
 - ข มัธยมศึกษา
 - ค อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด

คำชี้แจงในการทดสอบ

แบบทดสอบจะเป็นลักษณะของการกำหนดสถานการณ์ปัญหา จำนวน 2 ชุด คือ

แบบทดสอบชุดที่ 1 เป็นสถานการณ์ปัญหาทารกที่มีอาการอุจจาระร่วง จำนวน 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ที่ 1 และ ที่ 2 มีคำถามจำนวน 14 ข้อ คือข้อ 1-14

แบบทดสอบชุดที่ 2 เป็นสถานการณ์ปัญหาทารกที่มีอาการหวัด จำนวน 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ที่ 3 และ ที่ 4 มีคำถามจำนวน 14 ข้อ คือข้อ 15-28

การทดสอบ กระทำโดยการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์เริ่มด้วยการอ่านสถานการณ์
ครั้งละ 1 สถานการณ์ โดยอ่านให้มารคาฟัง 2 รอบ เพื่อให้มารคาได้ทราบประเด็น
สำคัญของสถานการณ์ แล้วสัมภาษณ์มารคาจากคำถามที่กำหนดไว้ โดยไม่ต้องอ่านคำตอบ
ให้มารคาฟัง ให้เวลาคิดข้อละ 1 นาที เมื่อมารคาตอบแล้วให้ผู้สัมภาษณ์ถามซ้ำได้
ข้อละ 2 ครั้ง

การให้คะแนน ให้กาเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่มารคาตอบตามคำตอบ
ที่กำหนดไว้ ค่าของคะแนนพิจารณา ดังนี้คือ

1. ในช่องที่มารคาตอบถูกมากที่สุด คือ ช่องแรก ได้รับค่าคะแนน 3 คะแนน
2. ในช่องที่มารคาตอบถูกปานกลาง คือ ช่องที่สอง ได้รับคะแนน 2 คะแนน
3. ในช่องที่มารคาตอบถูกน้อยหรือตอบไม่ถูก คือ ช่องสุดท้าย ได้รับคะแนน

1 คะแนน

มารคาที่ได้รับคะแนนรวมมากที่สุดเป็นมารคาที่มีความสามารถในการ
แก้ปัญหาสูง ส่วนมารคาที่ได้รับคะแนนรวมน้อยเป็นมารคาที่มีความสามารถในการแก้ปัญหา
ต่ำ

แบบทดสอบชุดที่ 1 แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา
ทารกที่มีอาการอุจจาระร่วง

สถานการณ์ที่ 1

คิมมีอาชีพขายของชำเลี้ยงลูกด้วยนมตนเอง ขณะนี้ลูกสาวอายุ 1 เดือนแล้ว
ในช่วงแรก ๆ หลังคลอดลูกสาวแข็งแรงดี ต่อมาการค้าขายของชำขายดีมาก คิมจึงมี
เวลาเลี้ยงดูน้อย และในช่วงนี้เองน้ำนมของคิมก็ไหลออกมาเป็นอเลื่อผ้า คิมแก้ไขโดย
ใช้มือเปลาคลึงเต้านมสักพัก น้ำนมก็หยุดไหล เมื่อลูกหิวคิมก็ให้ลูกกินนมเลยโดยก่อนจับ
ลูกและโหนมลูกก็มีไคกลางมือและเช็ดหัวนมแต่อย่างใด ชวน้ำลูกบางครั้งก็บิคผ้า บางครั้ง
รับ ๆ ก็ไม่ไคบิคผ้า ลูกสาวจึงถ่ายอุจจาระเหลวบ่อยครั้ง บางครั้ง 5-6 ครั้งต่อวัน
ลูกสาวจึงเพ็ลยร้องกวน เป็นเหตุให้ทั้งการค้ายและกาเลี้ยงลูกคว่นวายขึ้น คิม
เหนื่อยมาก ทั้งคิมและลูกสาวจึงชบยอมและไม่แข็งแรงเหมือนเมื่อกอน

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
1	ปัญหาของคิมขณะนี้คืออะไรบ้าง	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีเวลาเพียงพอในการเลี้ยงลูก - ซาคูช่วยเหลือ - ลูกถ่ายอุจจาระเหลวแล้วไม่แก้ไข - ไม่วางแผนลูก ตอบถูก 3/4 ประเด็นขึ้นไป	ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ไม่ทราบหรือตอบถูก 1/4 ประเด็น
2	การเลี้ยงลูกของคิมในช่วงแรก ลูกแข็งแรงดีเพราะอะไร	<ul style="list-style-type: none"> - อาหารที่ลูกสาวของคิมรับประทานเข้าไปปราศจากเชื้อโรค - นมมารคามีภูมิคุ้มกันโรค 	ตอบถูก 1/2 ประเด็น	ไม่ทราบ
3	ท่านลองคาดคะเนว่าสาเหตุที่ลูกของคิมถ่ายอุจจาระเหลวนั้นควรจะเป็นจากอะไรบ้าง	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทำความสะอาดหัตถ์และเต้านมก่อนกินนม - เสื้อผ้าของแม่ไม่สะอาด - ไม่ล้างมือก่อนจับลูก - ชวน้ำไม่สะอาด ตอบถูก 3/4 ประเด็น	ตอบถูก 2/4	ไม่ทราบ หรือตอบถูก 1/4 ประเด็น

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
4	อาการถ่ายอุจจาระเหลวมี ผลเสียต่อกุลของกิมอย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกชอบผอมไม่แข็งแรง - น่าน้ำกลด - ร้องกวนตลอดเวลา - มีโรคแทรกซ้อนง่าย เพราะร่างกาย อ่อนเพลีย ตอบถูก 3/4 ประเด็น	ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/4 ประเด็น
5	ถ้าท่านเป็นกิม ท่านจะ เตรียมตัวล่วงหน้าในการ เลี้ยงลูกอย่างไร ตามปัญหา ในสถานการณ์นี้	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนในการ เลี้ยงลูกร่วมกับบุคคล ในครอบครัว - เตรียมเครื่องใช้และ อาหารของลูกให้ พร้อมและสะอาดก่อน ช่วยค้ำชาย - กำหนดช่วงการดูแล ลูกให้เหมาะสม - ควรมีผู้ช่วยค้ำชาย ตอบถูก 3/4 ประเด็น	ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/4 ประเด็น
6	ถ้าท่านเป็นกิม ท่านจะ ตัดสินใจแก้ปัญหานี้อย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - นำลูกไปพบแพทย์ - สนใจลูกมากขึ้น - รักษาความสะอาด ร่างกายและเครื่อง- ใช้และอาหารของลูก มากขึ้น - หาผู้ช่วยค้ำชาย ตอบถูก 3/4 ประเด็น	ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/4 ประเด็น

สถานการณ์ที่ 2

ท้อยเป็นแม่บ้าน ลูกชายของท้อยอายุ 1 เดือน ท้อยเลี้ยงลูกด้วยนมผสม เนื่องจากสามีอยากให้ส่วยอยู่เสมอ ถึงจะมีย่าช่วยเลี้ยงลูก แต่ท้อยก็มีไคสบายใจนัก เพราะลูกไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย โดยเฉพาะการถ่ายอุจจาระเหลวซึ่งเป็น ๆ หาย ๆ ในเย็นวันหนึ่งลูกชายของท้อยถ่ายอุจจาระเหลว 4 ครั้ง ย่าให้หลานงคนม และให้นำชาชงแทน พอถึงกลางคืนลูกยังถ่ายเหลวอีก ย่าบอกให้กินน้ำชาชงต่อก็เกี่ยวกับหายเพราะเด็ก ๆ ก็เป็นอย่างนี้เอง ท้อยมองลูกแล้วสงสารลูกมาก เพราะลูกดูเหนื่อย อ่อนเพลีย ไม่ยอมนอน กระสับกระส่าย ผิวหนังเหี่ยว บริเวณก้นแดง จึงปรึกษาสามี สามีบอกซื้อแม่เถอะเกี่ยวกับคงหาย อย่าตกใจไปเลย

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
7	เพราะเหตุใดลูกชายของท้อยจึงไม่แข็งแรง	<ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายเหลวบ่อย - เลี้ยงลูกด้วยนมผสม - ย่าอาจเตรียมนมไม่สะอาด - เมื่อป่วยไม่รักษาให้ถูกต้อง ตอบถูก 3/4 ประเด็น	ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ไม่ทราบ ตอบถูก 1/4 ประเด็น
8	ใครบ้างในเหตุการณ์นี้มีความรู้ในการเลี้ยงลูกไม่ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ท้อย - แม่สามี - สามี 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ ตอบถูก 1/3 ประเด็น

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
9	ทำไมการเลี้ยงลูกของท้อยคัยนมนผสม จึงทำให้ลูกตายอุจจาระเหลว	<ul style="list-style-type: none"> - นมนผสมไม่มีภูมิต้านทานต่ออาการอุจจาระร่วง - เตรียมความสะอาดได้ยากกว่านมมารดา - แม่สามีอาจเตรียมนมไม่สะอาดและถูกต้อง - ตอบถูก 2/3 ประเด็น 	ตอบถูก 1/3 ประเด็น	ไม่ทราบ
10	ท่านจะแนะนำท้อยว่ามีความจำเป็นอย่างไรบ้างที่จะต้องเลี้ยงลูกคัยนมนผสม	<ul style="list-style-type: none"> - หัวนมแตกหรือเป็นแผล หรือมีปัญหาเรื่องเต้านม - มารดาต้องทำงานนอกบ้าน - มารดาเป็นโรคติดเชื้อหรือโรคบางอย่าง 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือตอบถูก 1/3 ประเด็น
11	เมื่อลูกชายของท้อยตายอุจจาระเหลว ท้อยควรให้อาหารแก่ลูกอย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรงนนม - ชงนมให้เจือจางลงเท่าตัว 	ตอบถูก 1/2 ประเด็น	ไม่ทราบ

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
12	ทนายควรจะแก้ปัญหาลูกชาย กันแดงจากการถ่ายอุจจาระ เหลวอย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - เปลี่ยนผ้าอ้อมทุกครั้ง ที่ถ่ายอุจจาระและ ปัสสาวะ - ล้างก้นให้สะอาด ชับ ให้แห้ง - อย่าให้นอนแช่อุจจาระ 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/3 ประเด็น
13	ถ้าท่านเป็นทนาย ท่านจะตัดสินใจ อย่างไร เมื่อลูกชายถ่าย อุจจาระเหลวในคืนนั้น	<ul style="list-style-type: none"> - งคให้ลูกกินน้ำชาขง - ให้กินน้ำนมผสมโดย ขงเจือจางลงเท่าตัว - พาลูกไปพบแพทย์ 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/3 ประเด็น
14	ท่านจะแนะนำทนายอย่างไร เพื่อมิให้ลูกชายถ่ายอุจจาระ เหลวขึ้นอีก	<ul style="list-style-type: none"> - ควรจะกินนมมารดา ตั้งแต่แรกคลอด - รักษาความสะอาด ภาชนะที่เตรียมนม ผสม - แนะนำผู้เลี้ยงลูกให้ รู้จักวิธีเตรียมนม และความสะอาด 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/3 ประเด็น

แบบทดสอบชุดที่ 2 แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาทารกที่มีอาการหวัด

สถานการณ์ที่ 3

ละมุกเป็นคุณแม่ที่มีลูกสาวคนแรก อายุ 3 สัปดาห์แล้ว ละมุกนอกจากจะต้องดูแลลูกสาวแล้ว ยังต้องดูแลคุณแม่ซึ่งป่วยเป็นไขหวัดเรื้อรังนอนอยู่ในบ้านด้วย เช้าวันหนึ่งในฤดูหนาว ละมุกเมื่อทำงานบ้านเสร็จแล้ว จึงอุ้มลูกไปเยี่ยมคุณแม่ในห้องนอน ครั้นพอช่วงบ่าย ลูกสาวตัวร้อนรุ่ม ๆ มีน้ำมูกใส ๆ ไหลออกมา จามเล็กน้อย และคุณมนน้อยลง ละมุกสังเกตคุณจนกระทั่งถึงตอนเย็นแล้ว อาการยังเหมือนเดิม จึงพาลูกสาวไปพบแพทย์ แพทย์ตรวจแล้วให้ยามารับประทาน และบอกให้ละมุกใส่เสื้อผ้าให้ลูกให้ได้รับความอบอุ่นด้วย เมื่อรับประทานยาแล้ว ถ้ายังตัวร้อนจัด ให้เช็ดตัวด้วยน้ำธรรมดา และถ้าอาการยังไม่ดีขึ้นให้มาพบแพทย์อีกครั้ง

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
15	ลูกสาวของละมุกป่วยเป็นอะไร	เป็นไขหวัด	เป็นไข้	ไม่ทราบ
16	อาการใดที่แสดงว่าลูกสาวเป็นโรคตามข้อแรก (ข้อ 15)	- มีน้ำมูกใส ๆ - ตัวร้อนเล็กน้อย - จามเล็กน้อย ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ตอบถูก 1/3 ประเด็น	ไม่ทราบ
17	ลูกสาวติดโรคนี้จากใคร	- คุณยาย	ผู้ที่ เป็นโรคหวัด	ไม่ทราบ
18	ถ้าลูกสาวของละมุกมีอาการรุนแรงขึ้น เช่น ตัวร้อนจัด เป็นต้น ท่านคิดว่ามีเหตุส่งเสริมจากอะไร	- ร่างกายอ่อนแอลง - ร่างกายกระทบ ความเย็น - เจ็บป่วยบ่อย ๆ มาก่อน	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/3 ประเด็น

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
19	นอกจากตัวร้อนจึกแล้ว มีอาการใดที่แสดงถึงอาการรุนแรงที่สมควรนำลูกไปพบแพทย์อีก	<ul style="list-style-type: none"> - ไอ จาม มากขึ้น - หายใจหอบ - เสมหะและน้ำมูกเหลืองข้น - ถ่ายอุจจาระเหลว ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ตอบถูก 1/4 ประเด็น	ไม่ทราบ
20	ถ้าท่านเป็นละมุก ท่านจะช่วยเหลือลูกอย่างไรในตอนเย็นวันนั้น	<ul style="list-style-type: none"> - ใส่เสื้อผ้าให้ลูกได้รับความอบอุ่น - ใช้ไม้พันสำลีชุบน้ำเช็ดในรูจมูกให้หายใจดีขึ้น - ให้นมครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง - มีอาการผิดปกติ จึงไปพบแพทย์ ตอบถูก 3/4 ประเด็น	ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/4 ประเด็น
21	ละมุกควรจะทำอย่างไรเพื่อมิให้ลูกเป็นโรคเช่นเดิมอีก	<ul style="list-style-type: none"> - อย่านำลูกไปใกล้คนขาย - อย่าให้ช้อนร่วมกับคนขาย - ใส่เสื้อผ้าให้ได้รับความอบอุ่น - ให้น้ำและนมตามปกติ ตอบถูก 2/4 ประเด็น	ตอบถูก 1/4 ประเด็น	ไม่ทราบ

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
22	มีวิธีใดบ้างที่จะช่วยให้ละมุดคุณและลูก ควยตนเองไค้ดีขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ให้มีความรู้เรื่อง หวัด - รู้จักสังเกตอาการ ผิดปกติ - แนะนำว่าอย่านำ ลูกไปไกลคุณยาย - ปรึกษาคุณ แพทย์ พยาบาล <p>ตอบถูก 2/4 ประเด็น</p>	ตอบถูก 1/4 ประเด็น	ไม่ทราบ

สถานการณ์ที่ 4

หมพและสามี มีอาชีพรับจ้างชักรีดเสื้อผ้าเมื่อคลอคลกได้ 2 สัปดาห์ หมพก็เริ่ม
ช่วยงานรีดผ้า เลี้ยงลูกสาวควยบ้านตนเองโดยมีสามีช่วยเลี้ยงบ้าง ขณะนี้ลูกสาวอายุ
1 เดือนแล้ว ต่อมาหมพมีงานมากขึ้นไม่ค่อยมีเวลาดูแลลูกมากนัก ในหน้าหนาวสามีมัก
จะเป็นหวัดบ่อย ๆ แต่ก็ไม่ได้รักษา ลูกสาวก็เป็นหวัดบ่อย เป็น ๆ หาย ๆ ครั้งนี้ก็เช่นกัน
ลูกมีน้ำมูกเป็นน้ำใส ๆ มา 3 วันแล้ว หมพคิดว่าจะหายไปเองเหมือนทุกครั้งจึงไม่ได้ให้
การรักษา ต่อมาอีก 2 วัน หมพพบว่าลูกเริ่มมีอาการไอ เสมหะ และน้ำมูกมีสีเหลืองข้น
ก่อนที่หมพจะพาลูกไปพบแพทย์ในคอนเย็น ลูกตัวร้อนมาก หน้าแดง ใจดีขึ้น เหลี่ยมมาก เมื่อ
แพทย์ตรวจแล้วพบว่าลูกเป็นโรคปอดบวม และบอกหมพว่าน่าจะพามาพบแพทย์เร็วกว่านี้
ซึ่งจะทำให้อาการไม่เ็นมากจนต้องรับรักษาในโรงพยาบาล

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
23	ลูกสาวของชมพู่มีอาการรุนแรงขึ้นเพราะอะไร	<ul style="list-style-type: none"> - ซากการดูแลที่ดี - ร่างกายอ่อนแอ เพราะเป็นหวัดบ่อย - ไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/3 ประเด็น
24	3 วันแรกที่ลูกชมพู่ป่วยจะมีน้ำมูกใส ๆ ต่อมาอีก 2 วัน ลูกเริ่มมีอาการไอ เสมหะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองข้น ท่านคิดว่าอาการรุนแรงขึ้นเพราะเหตุใด	<ul style="list-style-type: none"> - มีเชื้อโรคอื่นเข้าแทรกซ้อน - เมื่อเริ่มป่วยไม่ได้รักษา - ร่างกายอ่อนแอลง ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ตอบถูก 1/3 ข้อ	ไม่ทราบ
25	ตามลักษณะอาการที่รุนแรงขึ้น ชมพู่ควรทำอะไรก่อนที่จะพาลูกไปพบแพทย์	<ul style="list-style-type: none"> - เช็ดตัวให้แห้ง - ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย - ให้นมและน้ำครั้งละน้อย ๆ แต่บ่อยครั้ง ให้เพียงพอ 	ตอบถูก 2/3 ประเด็น	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/3 ประเด็น
26	ลูกสาวชมพู่ติดหวัดจากใคร	- สามี	ผู้ที่เป็นหวัด	ไม่ทราบ

ข้อ	คำถาม	ตอบถูกมากที่สุด 3	ตอบถูกปานกลาง 2	ตอบถูกน้อย 1
27	ชมพู่ควรจัดการอย่างไร เพื่อ มิให้ลูกสาวเป็นหวัดขึ้นอีก	<ul style="list-style-type: none"> - พยายามให้บิดาห่าง จากลูกสาวในช่วงที่ เป็นหวัด - ให้สามีรักษาหวัดให้ หายโดยเร็ว - ของใช้ลูกกับสามี ไม่ให้ใช้ร่วมกัน - ดูแลให้ลูกได้รับนม และน้ำอย่าง เพียงพอ - ให้ลูกได้รับการ พักผ่อนให้เพียงพอ <p>ตอบถูก 3/5 ประเด็น</p>	ตอบถูก 2/5 ข้อ	ไม่ทราบ หรือ ตอบถูก 1/5 ประเด็น
28	ถ้าลูกสาวของชมพู่เป็นเช่นนี้ บ่อย ๆ จะมีผลเสียด้าน ร่างกายของลูกสาวอย่างไร	<ul style="list-style-type: none"> - ทารกไม่แข็งแรง เท่าที่ควร - เจริญเติบโตช้า - เจ็บป่วยด้วยโรค อื่น ๆ ได้ง่าย - มีโรคแทรกซ้อนได้ ง่าย <p>ตอบถูก 2/4 ประเด็น</p>	ตอบถูก 1/4 ประเด็น	ไม่ทราบ

ภาคผนวก ก

แผนการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง

ผู้เรียน	มารดาครรภ์แรกหลังคลอด
สถานที่	แผนกหลังคลอด โรงพยาบาลสุรินทร์
เวลา	45 นาที
สถานการณ์	ปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1

วัตถุประสงค์

เมื่อมารดาได้รับการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองเรื่องปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1 แล้ว ควรแสดงพฤติกรรมดังต่อไปนี้ได้คือ

1. บอกสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอาการระงว่งได้
2. บอกผลเสียของทารกที่มีอาการอุจจาระระงว่งได้
3. เสนอแนวทางการป้องกันมิให้ทารกเกิดอาการอุจจาระระงว่งได้
4. เสนอแนวทางการแก้ปัญหาทารกที่มีอาการอุจจาระระงว่งได้อย่างมีเหตุผล
5. เลือกวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดไว้อย่างมีเหตุผล

สื่อการสอน

1. สไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลองปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1
2. เอกสารประกอบการค้นคว้าเรื่องทารกที่มีอาการอุจจาระระงว่ง
3. บัตรคำถาม 1 ชุด มี 6 คำถาม (6 บัตร) เพื่อให้มารดาได้ใช้เป็นหัวข้อในการอภิปรายกลุ่ม ภายหลังจากได้ชมสไลด์สถานการณ์จำลองแล้ว

โครงสร้างเนื้อหา

1. ผลเสียของอุจจาระร่วงต่อทารก มารดา และประเทศชาติ
2. สาเหตุที่ทำให้เกิดอุจจาระร่วง
3. อาการของทารกที่มีอาการอุจจาระร่วง
4. การป้องกันมิให้ทารกมีอาการอุจจาระร่วง
5. แนวทางการช่วยเหลือทารกที่มีอาการอุจจาระร่วง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของมารดาหลังคลอด โดยทดสอบในวันที่ 1 หลังคลอด หลังจากนั้นจึงมอบเอกสารการเลี้ยงดูทารกที่มีปัญหาอุจจาระร่วงให้มารดาอ่านล่วงหน้าก่อนทำการสอน 1 วัน
2. เริ่มสอนมารดากลุ่มทดลองในวันที่ 2 หลังคลอด โดยสอนเป็นกลุ่มกลุ่มละประมาณ 4-6 คน

ขั้นดำเนินการสอน

1. ชั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์และแนะนำวิธีการเรียนการสอน
 - 1.2 แนะนำวิธีใช้เอกสารการเลี้ยงดูทารกในช่วงการดำเนินการอภิปราย
 - 1.3 แจกบัตรคำถาม คนละ 1-2 คำถาม
2. ชั้นเสนอปัญหา

เสนอสถานการณ์จำลองด้วยการใช้สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่องปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1

3. ชั้นอภิปรายและแก้ปัญหา
 - 3.1 ให้มารคาที่ได้รับคำถามแต่ละข้อ แนะนำตัว และอ่านคำถามของคนที่ในกลุ่มฟังจนครบทุกคำถาม
 - 3.2 เริ่มให้มารคาที่ได้รับคำถามข้อที่ 1 อ่านคำถามของคนที่ในกลุ่มฟัง และช่วยกันอภิปรายคำถามนั้น เพื่อหาคำตอบร่วมกัน และคำถามข้ออื่น ๆ ก็ทำเช่นเดียวกันจนหมด
 - 3.3 ให้มารคาเสนอคำตอบต่อผู้สอน และอภิปรายกันอีกครั้ง เพื่อหาข้อสรุปในคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสม
4. ชั้นสรุปหลักการ

ผู้สอนและกลุ่มมารคาช่วยกันสรุปสุดท้ายอีกครั้ง

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตขณะร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการซักถาม
2. ประเมินผลหลังเรียน โดยการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นแบบทดสอบก่อนการสอน โดยทดสอบภายหลังสอนแล้ว

บทรายการสไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลอง
เรื่อง ปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	FOCUS	เพลง
2	MS ทารกที่อ้วนท้วน	เพลง
3	CAPTION สไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลองเรื่องปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1	เพลง สวัสดิ์ค่ะ คุณแม่ที่รักทั้งหลาย ลำดับต่อไปนี้ ท่านจะได้รับชมสไลด์ประกอบคำบรรยาย สถานการณ์จำลองเรื่อง ปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 1
4	CAPTION รศ. ดร. พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา	สไลด์ประกอบคำบรรยายชุดนี้ได้รับคำปรึกษาจาก รองศาสตราจารย์ ค็อกเตอร์ พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์
5	CAPTION ดำเนินการสร้างโดย น.ส. สุภา อุษิณ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ดำเนินการสร้างโดย นางสาวสุภา อุษิณ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อันดับที่	ภาพ	เสียง
6	L S ลูกที่อ้วนท้วนน่ารัก	เพลง คุณพ่อ คุณแม่ทุกคนย่อมปรารถนาที่ จะเลี้ยงลูกของตนให้ดีที่สุด เมื่อ ลูกมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ร่าเริง อารมณ์แจ่มใส ย่อมเป็นที่ รักใคร่ และเพิ่มความสัมพันธ์อันดี ระหว่างพ่อ - แม่ - ลูก
7	M S บิดาอุ้มทารก มารดานั่งมอง แล้วยิ้ม	เพลง การเป็นพ่อ-แม่ที่ดี มีเพียงแต่จะ สามารถเลี้ยงลูกให้สมบูรณ์ แข็งแรง เท่านั้น หากแต่จะต้องสามารถแก ปัญหาให้ลูกได้ปลอดภัยจากการ เจ็บป่วยได้อย่างชาญฉลาดอีกด้วย ขอเชิญท่านติดตามชมการเลี้ยงลูก ของคุณแม่ทั้งหลายในลำดับต่อไปว่า เป็นอย่างไบบ้าง
8	M S ภายในบ้าน มารดากำลังอุ้มทารกที่ อ้วนท้วน และยิ้มกับทารก	เพลง นี่คือหนึ่งและลูก หนึ่งเป็นคุณแม่ที่ มีลูกคนแรก หนึ่งอายุ 18 ปี คลอดลูกได้ 1 เดือนแล้ว

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
9	M S ภาพอาหารบนโต๊ะ	เพลง นี่คืออาหารที่หนึ่งรับประทาน ประกอบด้วย ปลา เนื้อสัตว์ ผัก และ ผลไม้ต่าง ๆ
10	M S หนึ่งกำลังนั่งรับประทานอาหารบนโต๊ะ	เพลง หนึ่งรับประทานอาหารได้ทุกชนิดที่มี ประโยชน์ ยกเว้นของหมักดอง หนึ่งเชื่อว่า เมื่อแม่มีร่างกายสมบูรณ์ ลูกกินนมแม่จะมีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ควย
12	M S หนึ่งกำลังล้างมือ มีฟองสบู่ติดอยู่	เมื่อลูกของหนึ่งหิวนม หนึ่งเตรียมตัว ให้นมลูกโดยล้างมือก่อนทุกครั้ง
13	M S หนึ่งกำลังใช้ส้อมจุ่มน้ำต้มสุกเช็ดหัวนม	หลังจากนั้น หนึ่งจะใช้ส้อมจุ่มน้ำต้มสุก เช็ดหัวนมทั้ง 2 ข้าง ก่อนให้ลูกกินนม
14	M S หนึ่งกำลังอุ้มให้ลูกกินนม	หนึ่งให้ลูกกินนมตนเอง เพราะเชื่อว่า จะทำให้ลูกแข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรค บางอย่างได้
15	M S ลูกนอนหลับบนเบาะ	หลังจากลูกกินนมแล้วจะนอนหลับทุกครั้ง

อันคัมภ์ที่	ภาพ	เสียง
16	<p>M S</p> <p>หนึ่งกำลังจะต้มชวคน้ำ ห้วนนม ฝาครอบชวคนม ในน้ำเดือด บนเตาถ่าน</p>	<p>หนึ่งเชื่อว่าก่อนให้ลูกกินน้ำจะต้องเตรียมทำความสะอาดของใช้และภาชนะต่าง ๆ ส่วนชวคน้ำ ห้วนนม และฝาครอบชวคนมจะต้องต้มในน้ำเดือดจะช่วยมิให้ลูกถ่ายอุจจาระร่วง</p>
17	<p>M S</p> <p>หนึ่งกำลังพับเสื้อผ้า</p>	<p>เสื้อผ้าของลูก หนึ่งจะซักให้สะอาดพับเก็บ แยกเอาไว้ไม่ปะปนกับของผู้ใหญ่</p>
18	<p>M S</p> <p>สองกำลังให้ลูกกินนมผสม</p>	<p>เพลง</p> <p>ลองคร่อมครวของสองบ้าง สองเป็นคุณแม่ที่เพิ่งคลอดลูกคนแรก ลูกอายุได้ 1 เดือนแล้ว</p>
19	<p>M S</p> <p>สองห้วนนม แต่งตัว</p>	<p>เพลง</p> <p>ขณะนี้สองกำลังเตรียมตัวจะไปทำงานที่บริษัทแห่งหนึ่ง</p>
20	<p>M S</p> <p>พี่เลี้ยงกำลังให้ลูกกินนม</p>	<p>สองต้องจ้างพี่เลี้ยง ซึ่งอายุมากแล้วมาเลี้ยงลูก แต่พี่เลี้ยงไม่เคยเลี้ยงลูกที่กินนมผสมมาก่อน และสองก็เริ่มให้ลูกกินนมผสมเมื่อลูกอายุได้ 3 สัปดาห์เท่านั้น</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		เพราะคิดว่าลูกจะไ้ชินกับนมผสมก่อน ที่สงจะไปทำงาน
21	M S ในบ้าน บนโต๊ะ มีขวดนม 1 ใบ ขวคนน้ำ 1 ใบ นมผง 1 กระจบอง และกรตักน้ำร้อน	เมื่อสงจะไปทำงาน สงก็เตรียม ขวดนม ขวคนน้ำ นมผง และกรตัก น้ำร้อนไว้ที่เตียง
22	M S สงยื่นหันหน้าคุยกับที่เตียง	ก่อนไปทำงาน สงไ้สั่งที่เตียงว่าเมื่อ ลูกหิวก็ชงนมให้กินไ้เลย ไ้โดยมิไ้ บอกอะไรอีก เพราะเห็นว่าที่เตียง อายุมากแล้วคงจะไ้ไ้
23	M S ขวดนมวางไว้บนโต๊ะโดยไม่มีฝา ครอบขวดนม	เมื่อที่เตียงให้ลูกของสงกินนมแล้ว น้ำนมยังไม่หมดขวด มีน้ำนมค้างอยู่ใน ขวดนม ที่เตียงก็วางทิ้งไว้โดยมิไ้ ใช้ฝาครอบขวดนม
24	M S ที่เตียงกำสั่งหยิบขวดนมที่มีน้ำนม ค้างอยู่เล็กน้อยให้ลูกของสงกิน	เมื่อลูกของสงร้องหิวนมภายหลัง กินนมแล้วประมาณ 3 ชั่วโมง ที่เตียง ก็หยิบขวดนมที่มีน้ำนมเหลือค้างอยู่ เล็กน้อยให้ลูกของสงกินต่อ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
25	M S พี่เลี้ยงใช้ช้อนคนมเค็มซึ่งมีคราบน้ำนม ติดอยู่ที่ช้อน	เมื่อพี่เลี้ยงจะชงนมมือค่อไป ก็ชงนมค่อ เลย โดยมีไค้ทำความสะอาดช้อนคนม ก่อนชงให้ลูกของสองกิน ทำเช่นนี้มา 2-3 วันแล้ว ภายหลังสองไปทำงาน
26	M S สองกำลังขึ้นบันไดบ้าน	เมื่อสองกลับมาจากทำงานในตอนเย็น
27	M S สองกำลังนั่งดูลูก	สองก็นั่งดูลูก เห็นหน้าตาไม่ค่อย สดชื่นเลย
28	M S สองเปิดฝักู พบลูกถ่ายอุจจาระเหลว	เมื่อสองเปิดฝักูพบว่าลูกถ่ายอุจจาระเหลว
29	M S สองกำลังให้ลูกกินนม	เมื่อลูกของสองร้อง สองจึงชงนมแล้ว นำไปให้ลูกกิน แต่ลูกกินนมเล็กน้อย
30	M S ลูกของสองกำลังร้องไห้	ลูกของสองไม่ยอมกินนมอีกไค้แต่ร้อง
31	M S ในห้องนอน สองนั่งดูลูกนอนบนเบาะ	ในช่วงเช้านอน สองจึงดูอาการของลูก พบว่าลูกมีอาการเพสียง หัวเหี่ยว รองกวน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
32	<p>M S</p> <p>สองยกชาลูกขึ้น พบลูกถ่ายอุจจาระเหลว</p>	<p>เมื่อสองเปิดผ้าคลุมว่าลูกถ่ายอุจจาระเหลวอีก สอบถามพี่เลี้ยงได้รับคำตอบว่าถ่ายอุจจาระเหลวเล็กน้อยมา 2-3 วันแล้ว</p>
33	<p>M S</p> <p>แพทย์กำสั่งไขหูฟังตรวจบริเวณท้องลูกของสอง โดยสองเป็นผู้ม้มลูก</p>	<p>เมื่อสองเห็นว่าอาการลูกไม่ดีขึ้น จึงนำลูกไปให้หมอมตรวจ</p>
34	<p>M S</p> <p>แพทย์กำสั่งคุยกับสอง</p>	<p>หมอบอกว่าเมื่อลูกถ่ายอุจจาระเหลว ควรให้ลูกกินนมผสมต่อไปได้ แต่ควรให้นมเจือจางลงกว่าเค็มเท่าตัวและชวคนม ชวน้ำ หัวนม และที่ครอบหัวนม ควรทำความสะอาด และต้มในน้ำเดือด ลูกจึงจะไม่ถ่ายอุจจาระเหลว แล้วหมोजึงสั่งยาให้</p>
35	<p>M S</p> <p>สองนั่งมองลูก</p>	<p>สองได้แต่นั่งมองลูกด้วยความสงสาร เพราะลูกเพลียและมอมลงมาก</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
36	CAPTION 1 หนึ่งเสียงลูกอย่างไรจึงไม่เจ็บป่วย ควบอาการอุจจาระร่วง	หลังจากที่ท่านได้ชมเรื่องการเสียงลูก ของหนึ่งและสองแล้ว กรุณาตอบคำถาม ของท่านนะคะ สำหรับคุณแม่ที่ได้รับ คำถามข้อที่ 1 ถามว่า หนึ่งเสียง ลูกอย่างไรจึงไม่เจ็บป่วยควบอาการ อุจจาระร่วง
37	CAPTION 2 การเสียงลูกควบนมแม่ ลูกจะมี อุจจาระร่วงจากสาเหตุใดบ้าง	คุณแม่ที่ได้รับคำถาม ข้อที่ 2 กรุณา ทวนคำถามนะคะ คำถามข้อที่ 2 ถามว่า การเสียงลูกควบนมแม่ลูกจะ มีอุจจาระร่วงจากสาเหตุใดบ้าง
38	M S 3 การเสียงลูกควบนมผสมของสอง ลูกมีอุจจาระร่วงจากสาเหตุใด	คุณแม่ที่ได้รับคำถามข้อที่ 3 กรุณา ทวนคำถามนะคะ คำถามข้อที่ 3 ถามว่า การเสียงลูกควบนมผสมของ สอง ลูกมีอุจจาระร่วงจากสาเหตุใด
39	CAPTION 4 ลูกของสองอุจจาระร่วง มีอาการ อย่างไร	คุณแม่ที่ได้รับคำถามข้อที่ 4 กรุณาทวน คำถามนะคะ คำถามข้อที่ 4 ถามว่า ลูกของสองอุจจาระร่วง มีอาการ อย่างไร

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
40	<p>CAPTION</p> <p>5 ท่านจะแนะนำสองให้ช่วยเหลือลูกที่อุจจาระร่วงอย่างไร</p>	<p>คุณแม่ที่ไ้รับคำถามข้อที่ 5 กรุณาทวนคำถามนะคะ คำถามข้อที่ 5 ถามว่า ท่านจะแนะนำสองให้ช่วยเหลือลูกที่อุจจาระร่วงอย่างไร</p>
41	<p>CAPTION</p> <p>6 สองควรจะป้องกันมิให้ลูกมีอุจจาระร่วงอีกอย่างไร</p>	<p>คุณแม่ที่ไ้รับคำถามข้อที่ 6 กรุณาทวนคำถามนะคะ คำถามข้อที่ 6 ถามว่า สองควรจะป้องกันมิให้ลูกมีอุจจาระร่วงอีกอย่างไร</p>
42	<p>M S</p> <p>คุณแม่ 5-6 คนนั่งปรึกษากันโดยนั่งเก้าอี้หันหน้าเข้าหากันเป็นวงกลม</p>	<p>ต่อจากนี้ไปขอให้คุณแม่เริ่มต้นพิจารณาคำถามโดยเริ่มต้นตั้งแต่ข้อที่ 1</p> <p>คุณแม่ที่ไ้รับคำถามข้อที่ 1 อ่านทวนคำถามแล้วคุณแม่ทุกคนร่วมกันคิด แสดงความคิดเห็น ช่วยกันหาคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำอย่างนี้จนหมด ตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 6 และคุณแม่ที่ไ้รับคำถามในข้อนั้น ๆ กรุณาจับคำตอบที่ตกลงกันไว้แล้ว เพื่อเสนอต่อผู้สอนควยนะคะ เพื่อผู้สอนจะไ้ชี้แจงและอภิปรายรวมกันอีกครั้งว่า ความคิดเห็นของท่านและคำตอบที่ถูกต้องควรจะเป็นอย่างไร</p> <p>กรุณาเริ่มพิจารณาคำถามได้เลยนะคะ เพลง</p>

แผนการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง
สถานการณ์ ปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุคที่ 2

เวลา 45 นาที

วัตถุประสงค์

เมื่อมารดาได้เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง ปัญหาการเลี้ยงดูทารก
ชุคที่ 2 แล้ว ควรแสดงพฤติกรรมต่อไปนี้ได้

1. บอกสาเหตุของทารกที่มีอาการหวัดได้ถูกต้อง
2. บอกการกักต้อของหวัดได้ถูกต้อง
3. จำแนกความแตกต่างระหว่างการเป็นหวัดจากเชื้อไวรัส และภาวะ
แทรกซ้อนจากเชื้อแบคทีเรียได้
4. บอกอาการของหวัดได้ถูกต้อง
5. วางแผนในการช่วยเหลือเมื่อเป็นหวัดได้ถูกต้อง
6. บอกวิธีป้องกันหวัดได้ถูกต้อง

สื่อการสอน

1. สไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลองปัญหาการเลี้ยงดูทารก
ชุคที่ 2
2. เอกสารประกอบการค้นคว้าเรื่องทารกที่มีอาการหวัด
3. บัตรคำถาม 1 ชุด มี 5 คำถาม (5 บัตร) เพื่อให้มารดาได้ใช้เป็น
หัวข้อในการอภิปรายกลุ่ม ภายหลังจากได้ชมสไลด์สถานการณ์จำลองแล้ว

โครงสร้างเนื้อหา

1. ความหมายของอาการหวัด

2. สาเหตุของหวัด
3. การติดต่อของหวัด
4. อาการหวัดและโรคแทรกซ้อน
5. การให้การช่วยเหลือทารกที่เป็นหวัด
6. การป้องกันหวัด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของมารดาหลังคลอด โดยทดสอบในวันที่ 1 หลังคลอด หลังจากนั้น จึงมอบเอกสารการเลี้ยงดูทารกที่มีอาการหวัด ให้มารดาอ่านล่วงหน้าก่อนทำการสอน 1 วัน
2. เริ่มสอนมารดาในกลุ่มทดลองในวันที่ 2 หลังคลอด โดยสอนเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 4-6 คน

ขั้นตอนการสอน

1. ขั้นเตรียม
 - 1.1 ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์และแนะนำวิธีการเรียนการสอน
 - 1.2 แนะนำวิธีใช้เอกสารการเลี้ยงดูทารกในช่วงการดำเนินการอภิปราย
 - 1.3 แจกบัตรคำถาม คนละ 1-2 คำถาม
2. ขั้นเสนอปัญหา

เสนอสถานการณ์จำลองด้วยการใช้สไลด์ประกอบคำบรรยายเรื่องปัญหาการเลี้ยงดูทารก ชุดที่ 2
3. ขั้นอภิปรายและแก้ปัญหา
 - 3.1 ให้มารดาที่ได้รับคำถามแต่ละข้อ แนะนำตัว และอ่านคำถามของตน ให้กลุ่มฟังจนครบทุกคำถาม

- 3.2 เริ่มให้มารดาที่ได้รับคำถามข้อที่ 1 อ่านคำถามของตนให้กลุ่มฟัง และช่วยกันอภิปรายคำถามนั้นเพื่อหาคำตอบร่วมกัน และคำถามข้ออื่น ๆ ก็ทำเช่นเดียวกันจนหมด
- 3.3 ให้มารดาเสนอคำตอบต่อผู้สอน และอภิปรายกันอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุปในคำตอบที่ถูกต้องและเหมาะสม

4. ขึ้นสรุปหลักการ
ผู้สอนและกลุ่มมารดาช่วยกันสรุปสุดท้ายอีกครั้ง

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากการสังเกตขณะร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และการซักถาม
2. ประเมินผลหลังเรียน โดยการทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่ง
เป็นแบบทดสอบก่อนการสอน โดยทดสอบภายหลังสอนแล้ว

บทรายการสไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลอง
เรื่อง ปัญหาการเลี้ยงลูก ชุคที่ 2

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	FOCUS	เพลง
2	M S ภาพทารกที่อ้วนท้วน	เพลง
3	CAPTION สไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลอง เรื่องปัญหาการเลี้ยงลูก ชุคที่ 2	สวัสดีค่ะ คุณแม่ที่รักทั้งหลาย ท่อไปนี้ ท่านจะได้รับชมสไลด์ประกอบคำบรรยายสถานการณ์จำลองเรื่อง ปัญหาการเลี้ยงลูก ชุคที่ 2
4	CAPTION รศ. ดร. พวงรัตน์ บุญานุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา	สไลด์ประกอบคำบรรยายชุดนี้ได้รับ คำปรึกษาจาก รองศาสตราจารย์ คีอกเตอร์ พวงรัตน์ บุญานุรักษ์
5	CAPTION ดำเนินการสร้างโดย น.ส. สุภา อัยยืน นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัย มหาวิทาลัย	ดำเนินการสร้างโดย นางสาวสุภา อัยยืน นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัย มหาวิทาลัย เชิญ คุณแม่รับชมได้แล้วค่ะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
6	L S ภาพคนไม้สีเขียวสด	เพลง เมื่อหน้าฝนมาเยือน ฝนตกลงมา ทำให้ต้นไม้ใบหญ้าเขียวระอุ่ม
7	M S เด็ก 2 คนกางร่ม อีก 1 คน เดินตากฝน	เด็ก ๆ ไปโรงเรียน บางคนก็มีร่ม กางกันฝน บางคนก็เดินตากฝน
8	L S คอกหางนกยูงบานสะพรั่ง	หน้าหนาว อากาศหนาว ดอกไม้ บานสะพรั่ง
9	M S เด็กไปโรงเรียน เด็ก 1 คน ใส่ เสื้อกันหนาว อีก 2 คนใส่เสื้อ นักเรียน	เด็ก ๆ ไปโรงเรียน บางคนก็สวม เสื้อกันหนาวให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย บางคนก็ขาดแคลน ไม่มีเสื้อกันหนาว สวมใส่
10	M S เด็ก 1 คน ไข่น้ำเช็ดหน้าปอกปาก อีก 2 คน นั่งเล่นใกล้ ๆ	ทั้งหน้าฝนและหน้าหนาว ไม่ว่าจะผู้ใหญ่ หรือเด็ก ๆ มักจะเป็นหวัด ซึ่งเมื่อ เป็นหวัดแล้ว จะติดต่อกันทั้งในโรงเรียน ในชุมชน และจะนำเชื้อหวัดไปติดต่อกับ คนที่บ้านด้วย ต่อไปจะนำท่านไปดู ครอบครัวของคารา เชิญติดตามไต แล้วคะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
11	M S ภายในบ้านของคารา คารานั่งลูก เด็กหญิง 1 คน และเด็กชาย 1 คน นั่งเล่นใกล้ ๆ คารา	นี่คือบ้านของคารา คาราเป็นคุณแม่ ที่มีลูกคนแรก ขณะนี้ลูกอายุได้ 1 เดือน คาราอาศัยอยู่กับครอบครัว ของพี่สาว ซึ่งมีลูกชาย 1 คน และ ลูกสาวอีก 1 คน
12	M S หลานสาวของคารา นั่งเล่นกับเพื่อน ซึ่งถือผ้าเช็ดหน้าเปียก	หลานของคารา เมื่อไปโรงเรียนก็ นั่งเล่นกับเพื่อน ๆ ซึ่งมีเพื่อน 1 คน กำลังเป็นหวัด จาม ใช้น้ำ เช็ดหน้าเปียก
13	M S หลาน 2 คน ของคารา กำลังนั่งเล่น กับลูกของคารา	เมื่อหลาน ๆ กลับจากโรงเรียนมา ถึงบ้าน ก็ชอบมานั่งเล่นกับลูกของคารา
14	M S คาราใช้มือแตะหน้าผากลูก	ในตอนกลางคืนนั้นเอง คาราก็ได้ยิน เสียงของลูกจาม จึงใช้มือแตะ หน้าผากพบว่าลูกตัวร้อน ๆ
15	M S คาราอุ้มลูกให้กินนมตนเอง	เมื่อลูกร้อง คาราจึงให้ลูกกินนม แต่ ลูกกินนมเล็กน้อยไม่ยอมกินอีก และ คาราก็ได้ยินเสียงลูกหายใจ ครีคราค หายใจไม่สะดวก

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
16	M S ลูกของคาราร้อง	วันรุ่งขึ้นลูกของคาราก็ร้องกวนอีก และมีน้ำมูกใส ๆ ไหลออกมา
17	M S แพทย์กำลังไขหูฟังตรวจบริเวณ หน้าอกลูกของคารา	วันนั้นเอง ตอนบ่ายคาราจึงพาลูกไป ให้หมอตรวจ
18	M S แพทย์กำลังคุยกับคารา	หมอจึงถามคาราว่า เป็นมานานแล้ว หรือยัง คารารอบอกว่าเป็นมา 2 วัน แล้ว หมอจึงบอกว่า คีแล้วที่รีบมา ตรวจ ถ้ามาช้าลูกอาจจะเป็นมากกว่า นี้ก็ได้
19	CAPTION 1 ลูกของคาราเป็นอะไร จากสาเหตุใด	หลังจากที่คุณแม่ได้ชมเรื่องการเลี้ยงดู ลูกของคาราแล้ว กรุณาหยิบคำถาม ที่ได้รับขึ้นมาคุณนะคะ สำหรับคุณแม่ที่ ได้รับคำถาม ข้อที่ 1 ถามว่า ลูกของ คาราเป็นอะไร จากสาเหตุใด
20	CAPTION 2 ลูกของคารามีน้ำมูกใส ๆ แต่ ถ้ามีน้ำมูกเหลืองข้น แสดงถึง อะไร	คุณแม่ที่ได้รับคำถามข้อที่ 2 กรุณาทวน คำถามนะคะ คำถามข้อที่ 2 ถามว่า ลูกของคารามีน้ำมูกใส ๆ แต่ถ้ามี น้ำมูกเหลืองข้นแสดงถึงอะไร

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
21	CAPTION 3 ลูกของคาราไมย์อมกินนม และ ร้องกวน คาราคควรทำอะไร	คุณแม่ได้รับคำถามข้อที่ 3 กรุณาทวน คำถามนะคะ คำถามข้อที่ 3 ถามว่า ลูกของคาราไมย์อมกินนมและร้องกวน คาราคควรทำอะไร
22	CAPTION 4 คาราคควรทำอะไรต่อไปนี้ ก่อนพาลูกไปพบแพทย์ - มีไข้ - น้ำมูกไหล	คุณแม่ที่ได้รับคำถามข้อที่ 4 กรุณาทวน คำถามนะคะ คำถามข้อที่ 4 ถามว่า คาราคควรทำอะไร ต่อไปนี้ก่อนไป พบแพทย์ - มีไข้ - น้ำมูกไหล
23	CAPTION 5 ท่านจะแนะนำการอย่างไร เพื่อป้องกันมิให้ลูกมีน้ำมูกไหลอีก	คุณแม่ที่ได้รับคำถามข้อที่ 5 กรุณาทวน คำถามนะคะ คำถามข้อที่ 5 ถามว่า ท่านจะแนะนำการอย่างไร เพื่อ ป้องกันมิให้ลูกมีน้ำมูกไหลอีก

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
24	<p>M S</p> <p>ภาพมารดา 5-6 คน กำลังนั่งหันหน้า เข้าหากันเป็นวงกลม ปรึกษาหารือกัน</p>	<p>เมื่อคุณแม่ทวนคำถามแล้ว ขอให้ คุณแม่เริ่มต้นพิจารณาคำถาม โดย เริ่มต้นตั้งแต่คำถามข้อที่ 1 คุณแม่ที่ ได้รับคำถามข้อที่ 1 อ่านทวนคำถาม แล้วคุณแม่ทุกคนร่วมกันคิดในข้อที่ 1 และแสดงความคิดเห็น ช่วยกันหา คำตอบที่ถูกต้อง เหมาะสม จนหมด ตั้งแต่ข้อที่ 1 ถึง ข้อที่ 5 และคุณแม่ ที่ได้รับคำถามในข้อนั้น ๆ กรุณาจำ คำตอบที่ตกลงกันไว้แล้วเพื่อเสนอต่อ ผู้สอนด้วยนะคะ เพื่อผู้สอนจะได้ ชี้แจงและอภิปรายร่วมกันอีกครั้งว่า ความคิดเห็นของท่าน และคำตอบที่ ถูกต้องควรจะเป็นอย่างไร ขอความ กรุณาเริ่มพิจารณาได้เลยนะคะ</p>
25	<p>CAPTION</p> <p>สวัสดี</p>	เพลง

ภาคผนวก ง

การสำรวจปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด

แบบสำรวจปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาร่างแบบสำรวจก่อน แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์มารดาที่นำบุตรมาตรวจสุขภาพเด็กที่ภายหลังคลอด 1 เดือน แล้วนำมาปรับปรุง และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขศรี บุรณกนิษฐ์ อาจารย์ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

คุณสมบัติของมารดา

การสำรวจปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด ใช้สัมภาษณ์มารดาตามคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นมารดาที่มีบุตรคนแรก
2. นานการคลอดปกติที่โรงพยาบาล
3. มารดาและทารกไม่มีภาวะแทรกซ้อน ระหว่างคลอด และหลังคลอด
4. เลี้ยงบุตรด้วยตนเอง
5. เป็นมารดาที่นำบุตรมาตรวจครั้งแรกภายหลังคลอด 1 เดือน

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สำรวจโดยใช้แบบสำรวจปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิดด้วยตนเอง ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2528 โดยสำรวจมารดาที่นำบุตรมาตรวจที่คลินิกสุขภาพเด็กดี ณ โรงพยาบาลเด็ก จำนวนมารดาที่ได้รับการสำรวจครั้งนี้ จำนวน 40 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยคำนวณหาค่าร้อยละ

เกณฑ์ในการพิจารณา

การที่จะพิจารณาว่าปัญหาใดเกิดขึ้นมาก น้อย โดยพิจารณาจาก

1. อัตราการเกิด การเป็น การคาดคะเนได้
2. บอกลสาเหตุหรือผลเสียได้ถูกต้อง
3. บอกวิธีการแก้ไข หรือป้องกันได้
4. มีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่

สรุปผลการสำรวจปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด

ก. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างมารดาและทารก

1. การร้องของทารก คิดเป็นร้อยละ

1.1	ร้องเพราะ	หิว	ร้อยละ	100
		เปียก	ร้อยละ	20
		ป่วย	ร้อยละ	60
1.2	ร้องเพราะต้องการ	กินนม	ร้อยละ	80
		เปลี่ยนผ้า	ร้อยละ	20
		ให้ความอบอุ่น	ร้อยละ	20
1.3	เมื่อลูกร้องให้	กินนม	ร้อยละ	60
		อุ้ม	ร้อยละ	20
		กอดหรือเพราะอะไร	ร้อยละ	60
1.4	เมื่อทารกหิว	ร้องเสียงดังสม่ำเสมอ	ร้อยละ	50
		ร้องเสียงจาง	ร้อยละ	50

1.5	ผลของการร่อนนานทำให้ทารกโมโทราย	รอยละ	20
		เคยตัว	รอยละ 20
		ไม่ทราบ	รอยละ 60
1.6	ทารกร้องกึ่งขึ้นใหม่	ปกติ	รอยละ 40
		กึ่งขึ้น	รอยละ 60
1.7	ท่านแยกออกใหม่ว่าร้องปกติกับผิดปกติต่างกันอย่างไร		
		พวกของร่อนนาน	รอยละ 60
		ป่วยร้องเสียงเบา	รอยละ 20
		ผิดปกติร้องเสียงกึ่งขึ้น	รอยละ 20
1.8	ไม่เคยได้รับความรู้จากที่ใด		รอยละ 100
1.9	ป้องกันมิให้ทารกร่อนนานโดย		
		อุ้มเดิน	รอยละ 60
		ดูแลไม่ให้เจ็บป่วย	รอยละ 20
		ไม่ทราบ	รอยละ 20
1.10	ไม่เคยได้รับความรู้จากโรงพยาบาล		รอยละ 100
2.	การนอนของทารก คิดเป็นร้อยละ		
2.1	การคาดคะเนว่าทารกจะนอนและตื่นเมื่อใด		
		คาดคะเนไม่ได้	รอยละ 80
		คาดคะเนได้	รอยละ 20
2.2	ความต้องการนอนใน 1 วัน		
		นอนเกือบทั้งวัน	รอยละ 80
		ไม่ทราบ	รอยละ 20
2.3	ถ้าทารกพักผ่อนไม่เพียงพอจะเป็นอย่างไร		
		ร้องไม่หยุด	รอยละ 80
		ไม่อยากกินนม	รอยละ 20

- 2.4 ทำอย่างไรถ้าฉันนอนไม่เพียงพอ
ไม่เคยพบปัญหา	ร้อยละ 60
นอนกรน	ร้อยละ 40
- 2.5 ไม่เคยเรียนรู้ความต้องการที่แตกต่างจากที่ใด ร้อยละ 100
- 2.6 ทารกของฉันนอนเพียงพอ ร้อยละ 100

3. การกินนม

- 3.1 การคาดคะเนว่าเมื่อใดทารกจะหิวนม
คาดคะเนได้	ร้อยละ 20
คาดคะเนไม่ได้	ร้อยละ 80
- 3.2 ควรกินนมกี่ครั้งต่อวัน
4-6 ครั้ง ต่อวัน	ร้อยละ 40
หลายครั้ง	ร้อยละ 40
ไม่ทราบ ไม่เคยสังเกต	ร้อยละ 20
- 3.3 ทารกกินนมไม่พอจะแสดงออกอย่างไร
ร้องไม่หยุด	ร้อยละ 40
ไม่มีปัญหา	ร้อยละ 20
ไม่ทราบ	ร้อยละ 40
- 3.4 ทารกกินนมไม่พอจะทำอย่างไร
ให้นมผสม	ร้อยละ 80
ไม่ทราบ	ร้อยละ 20
- 3.5 ขณะให้นมทานให้อย่างไร
อุ้มให้กิน	ร้อยละ 80
อุ้มให้กินบาง นอนให้กินบ้าง	ร้อยละ 20
- 3.6 ไม่เคยเรียนรู้ความต้องการในการกินนมของทารกที่ใด ร้อยละ 100
- 3.7 คาดว่าทารกของคนกินนมเพียงพอ ร้อยละ 100

4. การสำรวจและอาเจียน

4.1	เคยเป็น		ร้อยละ 100
4.2	สาเหตุเกิดจาก	ทานมาก	ร้อยละ 60
		มีลมในท้อง	ร้อยละ 20
		ไม่สบาย	ร้อยละ 20
4.3	ผลเสียทำให้	อ่อนแอ	ร้อยละ 20
		ไม่สบาย	ร้อยละ 40
		สำคัญ	ร้อยละ 20
		ไม่ทราบ	ร้อยละ 20
4.4	ทำอย่างไรจึงไม่สำรวจอีก		
		ให้กินนมน้อยลง	ร้อยละ 20
		ไม่ทราบ	ร้อยละ 80

5. ปัญหาสุขวิทยาทั่วไป

5.1	ฝึกอาบน้ำ 3-4 วัน	จึงคล่อง	ร้อยละ 100
5.2	สระคือทารกแห้งดี		ร้อยละ 100
5.3	อุ้มทารก 2-3 วัน	จึงคล่อง	ร้อยละ 100

6. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ

1.	อาการอุจจาระร่วง		
1.1	เคยเป็น		ร้อยละ 100
1.2	เป็นเพราะแม่กินอาหารผิด		ร้อยละ 40
		ไม่สะอาด	ร้อยละ 20
		นมเสีย	ร้อยละ 20
		ไม่ทราบ	ร้อยละ 20
1.3	ผลเสียทำให้	อ่อนแอ	ร้อยละ 60
		ไม่ทราบ	ร้อยละ 40

3.4	ช่วยเหลือโดยการรักษาความสะอาด	ร้อยละ 20
	ทายา	ร้อยละ 20
	ทาแป้ง	ร้อยละ 20
	ไม่ทราบ	ร้อยละ 40
3.5	ป้องกันโดย การรักษาความสะอาด	ร้อยละ 60
	ไม่ทราบ	ร้อยละ 40
3.6	ไม่เคยเรียนรู้จากที่ใด	ร้อยละ 100
4.	สิ้นเป็นผ้า	
4.1	เคยเป็น	ร้อยละ 100
4.2	สาเหตุ	ร้อยละ 20
	เป็นเอง	ร้อยละ 20
	ไม่ทราบ	ร้อยละ 60
4.3	ผลเสียหายให้	ร้อยละ 60
	กินนมไคน้อย	ร้อยละ 60
	รองกวน	ร้อยละ 20
	ไม่ทราบ	ร้อยละ 20
4.4	ช่วยเหลือโดย พบแพทย์	ร้อยละ 20
	ชื่อยากวาคลิน	ร้อยละ 80
	ชื่อยากกลางบ้าน	ร้อยละ 20
4.5	ไม่ทราบวิธีป้องกัน	ร้อยละ 100
	ไม่เคยเรียนรู้	ร้อยละ 100
5.	ทั่วไป	
5.1	ไม่เคยเป็น	ร้อยละ 100
5.2	ไม่ทราบว่า เป็นเพราะอะไร	ร้อยละ 100
5.3	ไม่ทราบว่า มีผลเสียอย่างไร	ร้อยละ 100
5.4	ไม่ทราบวิธีการช่วยเหลือ	ร้อยละ 100
5.5	ไม่ทราบวิธีป้องกัน	ร้อยละ 100
5.6	ไม่เคยเรียนรู้จากที่ใด	ร้อยละ 100

- ข. มีสามีช่วยเลี้ยงดูบุตรก็ ร้อยละ 100
- ค. บุตรคนแรกมีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรที่บ้านอย่างไร
 กสัวเลี้ยงดูบุตรไม่เป็น ร้อยละ 60
 ไม่มีปัญหา ร้อยละ 40
- ง. ข้อเสนอแนะใดบ้างที่ได้รับจากโรงพยาบาล
 การอาบน้ำทารก ร้อยละ 80
 วิธีการให้นมทารก ร้อยละ 80
 วิธีการมาตามนัดมาให้วัคซีน ร้อยละ 80
- จ. ข้อเสนอแนะที่อยากได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารกจากโรงพยาบาล
 จะเลี้ยงดูบุตรอย่างไรดี ร้อยละ 100
 การดูแลทารกมีไข้ ร้อยละ 20
 การดูแลทารกที่ร้องกวน ร้อยละ 20
 วิธีให้นมทารก ร้อยละ 20
 การป้องกันอันตรายเกี่ยวกับทารก ร้อยละ 20
 การดูแลทารกที่มีอาการหวัด ร้อยละ 20
 การดูแลทารกที่เดินเป็นฝ้า ร้อยละ 20
 การช่วยเหลือดูแลบุตรเมื่อโตขึ้น ร้อยละ 20
 การเลี้ยงดูทารกให้มีสติปัญญาดี ร้อยละ 20

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสำรวจมี 16 หัวข้อ แบ่งเป็น 70 หัวข้อย่อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

พบว่า

อันดับที่ 1 เป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ

ข้อ 1 อาการอุจจาระร่วง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
เป็นน้อย	40	100	เฉลี่ย 1 ครั้ง/เดือน
สาเหตุ			
แม่ทานอาหารผิด	16	40	
ไม่ทราบ	8	20	
ไม่สะอาด	8	20	
เปลี่ยนนม นมเสีย	8	20	
ผลเสียของอุจจาระร่วง			
ไม่ทราบ	16	40	
อ่อนแอ	24	60	
การช่วยเหลือ			
พาไปพบแพทย์	40	100	
การป้องกัน			
ไม่ทราบ	24	60	
กินยา	8	20	
ห้ามหาหิงส์	8	20	
เคยเรียนรู้จากที่ใด			
ไม่เคย	40	100	

สรุปได้ว่า ทารกเคยมีอาการอุจจาระร่วง ร้อยละ 100

สาเหตุส่วนใหญ่บอกว่าทานอาหารผิด ร้อยละ 40

ผลเสีย เป็นเพราะอ่อนแอ ร้อยละ 60

การป้องกัน ไม่ทราบ ร้อยละ 60 ไม่เคยเรียนรู้ ร้อยละ 100

ดังนั้น ส่วนที่เป็นปัญหาคือ เคยมีอาการอุจจาระร่วง กินอาหารผิด ไม่เคย
เรียนรู้ คิดเป็น ร้อยละ 80

อันดับที่ 2 เป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ

ข้อ 2 อาการหวัด

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยเป็นบ่อย	32	80
ไม่เคย	8	20
สาเหตุ ไม่ทราบ	8	20
ถูกฝน ถูกลม	32	80
ผลเสีย ไม่ทราบ	16	40
หายใจไม่ออก	16	40
อ่อนแอ	8	20
การช่วยเหลือ ไม่ทราบ	8	20
ซื้อยากิน	32	80
การป้องกัน ให้ความอบอุ่น	16	40
ทาวีค (ยาคมระเหย)	24	60
เคยเรียนรู้ จากที่ใด ไม่เคย	40	100

สรุปได้ว่า ส่วนที่เป็นปัญหาคือเคยเป็น ร้อยละ 80 ไม่ทราบสาเหตุ ร้อยละ 20 ไม่ทราบผลเสีย ร้อยละ 40 การช่วยเหลือไม่ทราบและซื้อยากินเอง ร้อยละ 100 ไม่เคยเรียนรู้ ร้อยละ 100 คิดเป็นร้อยละ 68

อันคัมที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างมารดาและทารก

ข้อ 3 การสำรวจ และอาเจียน

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคยเป็น	40	100
สาเหตุ ทานมาก	32	60
มีลมในท้อง	8	20
ไม่สบาย	8	20
ผลเสีย ไม่ทราบ	8	20
อ่อนแอ	8	20
ไม่สบาย	16	40
สำคัญ	8	20
ทำอย่างไรจึงไม่เป็นอีก		
ไม่ทราบ	32	80
ให้กินน้อยลง	8	20

สรุปได้ว่า ส่วนที่เป็นปัญหา คือ เคยเป็น ร้อยละ 100 ไม่ทราบผลเสีย ร้อยละ 20 ไม่ทราบวิธีการป้องกัน ร้อยละ 80 คิดเป็น ร้อยละ 66.66

อันดับที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างมารดาและทารก

ข้อ 1 การร้องของทารก

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ทารกของท่านร้องเพราะอะไร			ตอบได้หลายข้อ
หว	40	100	
เบียด	8	20	
ป่วย	24	60	
ทารกร้องเพราะต้องการอะไร			
กินนม	32	80	
เปลี่ยนผ้า	8	20	
ความอบอุ่น	8	20	
ท่านทำอะไรเมื่อลูกร้อง			ตอบได้หลายข้อ
กินนม	24	60	
อุ้ม	8	20	
คว่ำร้องเพราะอะไร	24	60	
ทารกหิวนมร้องอย่างไร			
เสียงดังสม่ำเสมอ	25	50	
เสียงร้องจ้า	25	50	
ผลการร้องนาน ๆ ทำให้ทารก			
โมโหร้าย	8	20	
ไม่ทราบ	24	60	
เคยหัว	8	20	
ทารกของท่านร้องตั้งขึ้นใหม่			
ปกติ	16	40	
ตั้งขึ้น	24	60	
ท่านแยกออกใหม่ว่าร้องปกติและผิดปกติ			
ต่างกันอย่างไร			
ปวดท้องร้องนาน	24	60	
ป่วยร้องเสียงเบา	8	20	
ผิดปกติร้องเสียงตั้งขึ้น	8	20	
เคยได้รับความรู้จากที่ใด	40	100	

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ป้องกันให้ร่อนานอย่างไร อุ่มเกิน	24	60	
คุณไม่ให้เจ็บป่วย	8	20	
ไม่ทราบ	8	20	
ท่านเคยได้รับความรู้จากโรงพยาบาล หรือไม่			
ไม่ได้รับ	40	100	

สรุปได้ว่า ส่วนที่เป็นปัญหาคือ ไม่ทราบว่าทารกร้องหิวนมร้องอย่างไร ร้อยละ 50 ไม่ทราบผลเสียของการร่อนาน ๆ ร้อยละ 60 ไม่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับการร้องของทารกจากที่ใด ร้อยละ 100 ไม่ทราบวิธีป้องกันมิให้ทารกร่อนาน ร้อยละ 20 ไม่เคยได้รับความรู้จากโรงพยาบาล ร้อยละ 100 คิดเป็น ร้อยละ 66

สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหา 4 อันดับแรก คือ

1. ปัญหาทารกที่มีอาการอุจจาระร่วง ร้อยละ 80
2. ปัญหาทารกที่มีอาการหวัด ร้อยละ 68
3. ปัญหาทารกที่มีอาการสำรอก และอาเจียน ร้อยละ 66.66
4. ปัญหาการร้องของทารก ร้อยละ 66

แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างสถานการณ์จำลองโดยการใส่สไลด์ประกอบคำบรรยาย 2 สถานการณ์ จึงเลือกปัญหาจากผลของการสำรวจ เฉพาะ 2 ปัญหาแรก คือ

- ปัญหาทารกที่มีอาการอุจจาระร่วง
ปัญหาทารกที่มีอาการหวัด

แบบสำรวจปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิด

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ให้ตรงกับคำตอบที่มารดาได้
ตอบตามความเป็นจริง

ก. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างมารดาและทารก

1. การร้องของทารก

- 1.1 ทารกของท่านร้องเพราะเหตุใด หิว
 เบื่อก
 ป่วย
- 1.2 ทารกร้องเพราะต้องการอะไรบ้าง กินนม
 เปลี่ยนผ้า
 ให้ความอบอุ่น
- 1.3 เมื่อท่านได้ยินเสียงทารกร้อง ท่านจะทำอย่างไรบ้าง
 กินนม
 อุ้ม
 กว้าร้องเพราะอะไร
 เสียงดังสม่ำเสมอ
 ร้องเสียงจำ (ดังสั้น)
 เสียงร้องซาคเป็นห่วง ๆ
- 1.4 ทารกหิวนมร้องอย่างไร
 โหมโหร้าย
 เคยตัว
 นิสัยเสีย
 หัวเขียว
 ไม่ทราบ
- 1.5 ผลของการร้องนาน ๆ จะทำให้ทารกเป็นอย่างไร
 โหมโหร้าย
 เคยตัว
 นิสัยเสีย
 หัวเขียว
 ไม่ทราบ

1.6 ทารกของท่านร้องเสียงดังขึ้นเรื่อย ๆ หรือไม่

ปกติ

ดังขึ้น

1.7 ท่านแยกออกไหมว่าทารกที่ร้องปกติและผิดปกติต่างกันอย่างไร

ทราบ

ไม่ทราบ

ป่วยร้องเสียงไม่คอยตั้ง

ปวดท้องรอนาน

1.8 ท่านเคยศึกษาเรื่องลักษณะการร้องของทารกจากที่ใดบ้าง

เอกสาร

โรงพยาบาล

ไม่เคย

1.9 ท่านจะป้องกันอย่างไรมิให้ทารกร้องไห้นาน ๆ

รีบให้กินนมทันที

อุ้มเดิน

ทูว่าทารกร้องทำไม

กุแฉไม่ไห้เจ็บป่วย

ไม่ทราบ

1.10 ท่านได้รับความรู้จากโรงพยาบาลเกี่ยวกับการร้องของทารกหรือไม่

ได้รับ

ไม่ได้รับ

2. การนอนของทารก

2.1 ท่านคาดคะเนได้ไหมว่าทารกจะนอนจะตื่นเมื่อใด

ได้

ไม่ได้

2.2 ใน 1 วัน ทารกควรจะนอนวันละกี่ชั่วโมง

ไม่ทราบ

นอนเกือบทั้งวัน

2.3 ถ้าทารกพักผ่อนไม่เพียงพอ จะเป็นอย่างไร

- ร้องไม่หยุด
 ไม่อยากกินนม

2.4 ท่านจะทำอย่างไรถ้าทารกนอนไม่เพียงพอ

- อุ้ม
 โอบโอบ
 ไม่เคยเจอปัญหา
 ให้นอนไกวเปล

2.5 ท่านเคยเรียนรู้ความต้องการการพักผ่อนจากที่ใดบ้าง

- โรงพยาบาล
 เอกสาร
 มารดา
 ไม่เคย

2.6 ทารกของท่านพักผ่อนเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
 ไม่เพียงพอ

3. การกินนม

3.1 ท่านคาดคะเนได้ไหมว่าเมื่อใดทารกจะหิวนม

- ได้
 ไม่ได้

3.2 ทารกควรจะกินนมกี่ครั้งต่อวัน ครั้งละกี่ซีซี (ออนซ์)

- ไม่ทราบ
 4-5 ครั้งต่อวัน
 หายครั้งต่อวัน
 ครั้งละ.....ซีซี

3.3 ถ้าทารกกินนมไม่พอจะแสดงออกอย่างไร

- ไม่ทราบ
 ร้องไม่หยุด
 ไม่มีปัญหา

3.4 ถ้าทารกกินนมไม่พอ ท่านจะทำอย่างไร

- ไม่ทราบ
 อุ้มกิน
 ให้นมผสมสลับนมกระป๋อง

3.5 ให้น้ำทารกกินนม ท่านให้อย่างไร

- อุ้มให้กินทุกครั้ง
 นอนให้กินบ้าง อุ้มให้กินบ้าง
 นอนให้กินทุกครั้ง

3.6 ท่านเคยเรียนรู้ความต้องการในการกินนมของทารกจากที่ใด

- โรงพยาบาล
 เอกสาร
 มารดา
 ไม่เคย

3.7 ทารกท่านกินนมเพียงพอหรือไม่

- เพียงพอ
 ไม่เพียงพอ

4. การสำรวจและอาเจียน

4.1 ทารกของท่านเคยสำรวจและอาเจียนหรือไม่

- เคยสำรวจบ่อย ๆ
 ไม่เคย

4.2 ทำไมทารกจึงสำรอกและอาเจียน

- ทานมาก
 มีลมในท้อง
 ไม่สบาย
 ไม่ทราบ

4.3 ผลเสียของการสำรอกคืออะไร

- เสียน้ำ เหนื่อย
 อ่อนแอ ไม่สบาย
 สำลัก ไม่ทราบ

4.4 ทำอย่างไรทารกจึงไม่สำรอกและอาเจียน

- ทำให้ทารกเรอออกมา ให้กินนมน้อยลง
 ไม่ทราบ

5. ปัญหาสุขภาพทั่วไป

5.1 ท่านฝึกอาบน้ำที่วันจึงอาบได้คล่อง

- ไม่เคยอาบเอง
 มีผู้ช่วยอาบให้
 3-4 วัน
 1 เดือน

5.2 สะดือของทารกของท่านเป็นอย่างไร

- แห้งดี และเป็นหนอง

5.3 ท่านอุ้มทารกที่วันจึงอุ้มคล่อง

- 2-3 วัน
 10 วัน
 1 เดือน
 2 เดือน

ข. ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ

1. อุจจาระร่วง

1.1 เป็นบ่อยไหม

ไม่เคย

เคย ครั้ง/เดือน

1.2 สาเหตุเป็นเพราะอะไร

ไม่สะอาด

เปลี่ยนนม

นมเสีย

แม่กินอาหารผิด

ไม่ทราบ

1.3 ผลเสียของอุจจาระร่วง

เด็กไม่โต

เสียน้ำ

อ่อนแอ

ไม่ทราบ

1.4 ช่วยเหลืออุจจาระร่วงอย่างไร

งดน้ำและนม

ให้น้ำซาชง

พบแพทย์

ให้น้ำเกลือผงกิน

1.5 ป้องกันอย่างไร

รักษาความสะอาด

ทามหาหิงส์

กินยา

ไม่ทราบ

1.6 เคยเรียนรู้เรื่องนี้จากที่ใด

แพทย์ พยาบาล

เอกสาร

ญาติ

ไม่เคย

2. อาการหวัด

2.1 เป็นบ่อยไหม

ไม่เคย

เคย

- 2.2 เป็นเพราะอะไร
☐ ตึกจากผู้อื่น	☐ ความต้านทานโรคไม่พอ
☐ ร่างกายอ่อนแอ	☐ ไม่ทราบ
☐ ถูกฝนถูกลม	
- 2.3 ผลเสียของอาการหวัด
☐ หายใจไม่ออก	☐ อ่อนแอ
☐ ร้องกวน	☐ ไม่ทราบ
- 2.4 ช่วยเหลืออย่างไรเมื่อเป็น
☐ ให้ความอบอุ่น	☐ พบแพทย์
☐ ซักยาให้กิน	☐ ไม่ทราบ
- 2.5 ป้องกันอย่างไร
☐ ให้ความอบอุ่น	☐ พันคอ
☐ ทาวิค (ยาคุมหอมระเหย)	☐ ไม่ทราบ
- 2.6 เคยเรียนรู้เรื่องอาการหวัดจากที่ใด
☐ มารดา	☐ เอกสาร
☐ แพทย์ พยาบาล	☐ ไม่เคย
3. เป็นผื่น
- 3.1 เป็นบ่อยไหม
☐ ไม่เคย	☐ เคย
- 3.2 เป็นเพราะอะไร
☐ สกปรก	☐ อับชื้น
☐ ไม่ทราบ	
- 3.3 ผลเสียต่อทารก
☐ ร้องกวน	☐ อ่อนแอ
☐ ไม่ทราบ	

3.4 ช่วยเหลืออย่างไร

- รักษาความสะอาด
 ทายา
 ไม่ทราบ

- ทาแป้ง
 พบแพทย์

3.5 ป้องกันอย่างไร

- เปลี่ยนผ้าอ้อม
 ไม่ทราบ

- รักษาความสะอาด

3.6 เคยเรียนรู้จากที่ใด

- มารดา
 แพทย์ พยาบาล

- เอกสาร
 ไม่เคย

4. ลินเป็นผ้า

4.1 เป็นบ่อยไหม

- เคย

- ไม่เคย

4.2 เป็นเพราะอะไร

- ไม่สะอาด
 จากน้ำนม
 ไม่ทราบ

- ไม่กินน้ำ
 เป็นเอง

4.3 มีผลเสียอย่างไร

- กินนมได้น้อย
 ไม่ทราบ

- ร้องกวน

4.4 ช่วยเหลืออย่างไร

- รักษาความสะอาด
 ซ้อยามากกวาคลิน

- พบแพทย์
 ไม่ทราบ

4.5 ป้องกันอย่างไร

- รักษาความสะอาด
 ไม่ทราบ

- ให้อินน้ำหลังกินนม

4.6 เคยเรียนรู้จากที่ใด

มารคา

เอกสาร

แพทย์ และพยาบาล

ไม่เคย

5. ทิวเหลือง

5.1 เคยเป็นบ่อยไหม

เคย

ไม่เคย

5.2 เป็นเพราะอะไร

กินน้ำน้อย

เป็นเอง

ไม่ทราบ

5.3 มีผลเสียอย่างไร

ร้องกวน

ไม่โต

ไม่ทราบ

5.4 ช่วยเหลืออย่างไร

กินน้ำมาก ๆ

พบแพทย์

ไม่ทราบ

5.5 ม้องกินอย่างไร

ช้อยากิน

พบแพทย์

ไม่ทราบ

5.6 เคยเรียนรู้จากที่ใด

มารคา

แพทย์ และพยาบาล

เอกสาร

ไม่เคย

ค. สมาชิกช่วยในการเลี้ยงดูบุตรอย่างไร

ไม่ช่วยเลย

ช่วยบ้าง

ช่วยเลี้ยงก็

ง. บุตรคนแรกมีปัญหาในการเลี้ยงบุตรที่บ้านอย่างไรบ้าง

- ก้าวเลี้ยงบุตรไม่เป็น
- ไม่มีใครช่วยเลี้ยง
- ไม่มีปัญหา

จ. ข้อเสนอแนะใดบ้างที่ท่านได้รับจากโรงพยาบาล

- การอาบน้ำ
- นึกใหญ่คุ้มกันโรค
- วิธีให้นมบุตร
- ไม่ได้รับ

ฉ. ข้อเสนอแนะใดที่ท่านอยากได้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับทารกจากโรงพยาบาล

- การเลี้ยงบุตรอย่างไรดี
- การแก้ไขดินเป็นผ้า
- การช่วยเหลือเมื่อมีไข้
- การให้วัคซีนป้องกันโรค
- วิธีให้นมบุตร
- การป้องกันอันตรายเกี่ยวกับทารก
- อื่น ๆ โปรดระบุ

ภาคผนวก จ

การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของความสามารถในการแก้ปัญหาการ
เลี้ยงดูทารกแรกเกิดที่มีปัญหาคุณภาพของมารดาที่ได้รับการสอนโดย
การใช้สถานการณ์จำลอง จำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง แสดงคะแนนก่อนการสอน (X) และคะแนนหลังการสอน (Y)

ระดับการศึกษา คะแนน	ประถมศึกษา $n_1 = 15$		มัธยมศึกษา $n_2 = 9$		อาชีวศึกษาหรือ อุดมศึกษา $n_3 = 6$	
	X	Y	X	Y	X	Y
		49	57	55	79	67
	48	59	49	71	66	78
	48	60	54	67	74	82
	41	61	58	65	62	79
	45	66	56	62	70	81
	48	69	54	67	62	75
	39	61	57	73		
	44	57	58	69		
	52	60	60	68		
	44	56				
	50	58				
	49	62				
	52	64				
	41	60				
	53	56				
รวม	703	906	501	621	401	476

$$T_x = 703 + 501 + 401 = 1605$$

$$T_y = 906 + 621 + 476 = 2003$$

$$N = 15 + 9 + 6 = 30$$

$$\bar{X} = 53.50$$

1. หาค่าลดรวมของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนระหว่างคะแนน X กับ
มีชนิดมเลขคณิต (SS_x หรือ $\sum x^2$ เมื่อ $x = X - \bar{X}$)

$$1.1 \text{ SS ทั้งหมด } (SS_{tx} \text{ หรือ } \sum x_t^2) = \sum x_{ij}^2 - \frac{T_x^2}{N}$$

$$SS_{tx} = 49^2 + 48^2 + \dots + 70^2 + 62^2 - \frac{(1605)^2}{30}$$

$$= 88091 - 85867.50$$

$$\sum x_t^2 = 2223.50$$

$$1.2 \text{ SS ระหว่างกลุ่ม } (SS_{ax} \text{ หรือ } \sum x_a^2) = \frac{T_A^2}{n_1} + \frac{T_B^2}{n_2} + \frac{T_C^2}{n_3} - \frac{T_x^2}{N}$$

$$SS_{ax} = \frac{703^2}{15} + \frac{501^2}{9} + \frac{401^2}{6} - \frac{(1605)^2}{30}$$

$$= 87636.43 - 85867.50$$

$$\sum x_a^2 = 1768.93$$

$$1.3 \text{ SS ภายในกลุ่ม } (SS_{wx} \text{ หรือ } \sum x_w^2) = SS_{tx} - SS_{ax}$$

$$SS_{wx} = 2223.50 - 1768.93$$

$$\sum x_w^2 = 454.57$$

2. หาค่าผลบวกของกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนระหว่างคะแนน Y กับ
มีชดิมเลขคณิต (SS_{ty} หรือ $\sum Y^2$ เมื่อ $y = Y - \bar{Y}$)

$$2.1 \text{ SS ทั้งหมด } (SS_{ty} \text{ หรือ } \sum Y_t^2) = \sum Y_{ij}^2 - \frac{T_Y^2}{N}$$

$$SS_{ty} = 57^2 + 59^2 + \dots + 81^2 + 75^2 - \frac{2003^2}{30}$$

$$= 135753 - 133733.63$$

$$\sum Y_t^2 = 2019.37$$

$$2.2 \text{ SS ระหว่างกลุ่ม } (SS_{ay} \text{ หรือ } \sum Y_a^2) = \frac{T_{YA}^2}{n_1} + \frac{T_{YB}^2}{n_2} + \frac{T_{YC}^2}{n_3} - \frac{T_Y^2}{N}$$

$$SS_{ay} = \frac{906^2}{15} + \frac{621^2}{9} + \frac{476^2}{6} - \frac{2003^2}{30}$$

$$= 135334.06 - 133733.63$$

$$\sum Y_a^2 = 1600.43$$

$$2.3 \text{ SS ภายในกลุ่ม } (SS_{wy} \text{ หรือ } \sum Y_w^2) = SS_{ty} - SS_{ay}$$

$$SS_{wy} = 2019.37 - 1600.43$$

$$\sum Y_w^2 = 418.94$$

3. หาค่าผลบวกของผลคูณของส่วนเบี่ยงเบน ($\sum XY$)

$$3.1 \text{ ผลคูณทั้งหมด} = \sum (x_{ij} \cdot Y_{ij}) - \frac{(T_x \cdot T_y)}{N}$$

$$XY_t = (49 \times 57) + (48 \times 59) + \dots + (70 \times 81) + (62 \times 75) - \frac{(1605 \times 2003)}{30}$$

$$= 108859 - 107160.50$$

$$= 1698.50$$

$$3.2 \quad \sum XY \text{ ระหว่างกลุ่ม} = \sum (T_{xj} \cdot T_{yr/n}) - \frac{(T_x \cdot T_y)}{N}$$

$$\begin{aligned} \sum XY_a &= \frac{(703 \times 906)}{15} + \frac{(501 \times 621)}{9} + \frac{(401 \times 476)}{6} - \frac{(1605 \times 2003)}{30} \\ &= 108842.86 - 107160.50 \\ &= 1682.36 \end{aligned}$$

$$3.3 \quad \sum XY \text{ ภายในกลุ่ม} = \sum XY \text{ ทั้งหมด} - \sum XY \text{ ระหว่างกลุ่ม}$$

$$\begin{aligned} \sum XY_w &= \sum XY_t - \sum XY_a \\ &= 1698.50 - 1682.36 \\ &= 16.14 \end{aligned}$$

4. สรุปผลลัพธ์ ข้อ 1, 2 และ 3 ดังนี้

แหล่งความแปรปรวน	df	$\sum X^2$	$\sum Y^2$	$\sum XY$
ระหว่างกลุ่ม	3-1=2	$\sum X_a^2 = 1769.93$	$\sum Y_a^2 = 1600.43$	$\sum XY_a = 1682.36$
ภายในกลุ่ม	28-2=26	$\sum X_w^2 = 454.57$	$\sum Y_w^2 = 418.94$	$\sum XY_w = 16.14$
รวมทั้งหมด	30-2=28	$\sum X_t^2 = 2223.50$	$\sum Y_t^2 = 2019.37$	$\sum XY_t = 1698.50$

5. หาดอกบากของกำลังสองของส่วนที่เหลือหรือส่วนที่ปรับแล้ว (Computation of Adjusted)

$$\text{นั่นคือหา } \sum Y'^2 \quad \text{หรือ} \quad SS'_y = \sum Y^2 - \frac{(\sum XY)^2}{\sum X^2}$$

5.1 ทั้งหมด (Sum of Square about the regression line for "Total")

$$SS'_{ty} = \sum Y_t^2 - \frac{(\sum XY_t)^2}{\sum X_t^2}$$

$$= 2019.37 - \frac{(1698.50)^2}{2223.50}$$

$$\sum Y'^2 = 721.92$$

5.2 ภายในกลุ่ม (Sum of Square about the regression line for "Within Group")

$$SS'_{wy} = \sum Y_w^2 - \frac{(\sum XY_w)^2}{\sum X_w^2}$$

$$= 418.94 - \frac{(16.14)^2}{454.57}$$

$$\sum Y_w'^2 = 418.37$$

5.3 ระหว่างกลุ่ม (Sum of Square about the regression line for "Among Group")

$$SS'_{ay} = SS'_{ty} - SS'_{wy}$$

$$= 721.92 - 418.37$$

$$\sum Y_a'^2 = 303.55$$

6. สรุปผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนรวม

แหล่งความแปรปรวน	df	$\sum Y'^2$	MSY	F
ระหว่างกลุ่ม	2	303.55	151.77	
ภายในกลุ่ม	26	418.37	16.09	9.43**
รวมทั้งหมด	28	721.92		

**P .01 ($F_{2, 26}$) = 5.53

เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่า Sum of Square ที่ปรับแล้วพบว่า $F(2, 26)$ มีค่า 9.43 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าค่าคะแนนเฉลี่ย ภายหลังการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก่อนการสอนแล้ว แล้วจึงนำมา เปรียบเทียบเป็นรายคู่

7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Test of Comparison) ค่าคะแนนเฉลี่ยที่นำมาเปรียบเทียบกัน เป็นคะแนนหลังการ ทดลอง (Y) ของทุกกลุ่ม เมื่อปรับด้วยคะแนนพื้นฐาน ซึ่งวัดก่อนการทดลอง (X) แล้ว โดยใช้สูตร

$$\bar{Y}'_k = \bar{Y}_k - bw (\bar{X}_k - \bar{X})$$

bw เป็นค่าประมาณรีเกรชันเฉลี่ยของภายในกลุ่ม

$$\begin{aligned} bw &= \frac{\sum XY_w}{\sum X_w^2} \\ &= \frac{16.14}{454.57} \\ &= 0.035 \end{aligned}$$

ค่าประมาณรีเกรชันเฉลี่ยของภายในกลุ่ม คือ 0.035

7.1 หากค่า \bar{X}_k , \bar{Y}_k , \bar{X}

$$\bar{X}_1 = \frac{703}{15} = 46.86$$

$$\bar{X}_2 = \frac{501}{9} = 55.66$$

$$\bar{X}_3 = \frac{401}{6} = 66.83$$

$$\bar{Y}_1 = \frac{906}{15} = 60.40$$

$$\bar{Y}_2 = \frac{621}{9} = 69$$

$$\bar{Y}_3 = \frac{476}{6} = 79.33$$

$$\bar{X} = 53.63$$

7.2 หาค่าเฉลี่ยของ Y ที่ปรับแล้วของมารดาที่มีการศึกษาระดับ

ประถมศึกษา

$$\begin{aligned}\bar{Y}'_{k_1} &= 60.40 - 0.035 (46.86 - 53.50) \\ &= 60.40 - (-.023) \\ &= 60.63\end{aligned}$$

7.3 หาค่าเฉลี่ยของ Y ที่ปรับแล้วของมารดาที่มีการศึกษาระดับ

มัธยมศึกษา

$$\begin{aligned}\bar{Y}'_{k_2} &= 69 - 0.035 (55.66 - 53.50) \\ &= 69 - 0.07 \\ &= 68.93\end{aligned}$$

7.4 หาค่าเฉลี่ยของ Y ที่ปรับแล้วของมารดาที่มีการศึกษาระดับ

อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

$$\begin{aligned}\bar{Y}'_{k_3} &= 79.33 - 0.035 (66.83 - 53.50) \\ &= 79.33 - 0.46 \\ &= 78.87\end{aligned}$$

ตาราง แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยภายหลังที่ปรับแล้ว

ระดับการศึกษา	\bar{X}_k	\bar{Y}_k	\bar{Y}'_k
ประถมศึกษา	46.86	60.40	60.63
มัธยมศึกษา	55.66	69	68.93
อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา	66.83	79.33	78.87

7.5 ทดสอบความแตกต่างของแต่ละระดับการศึกษาเป็นรายคู่ โดย
การทดสอบค่า F โดยไฮสุตร (Myer 1979 : 422)

$$F = \frac{(\bar{Y}'_1 - \bar{Y}'_2)^2}{MS'_{ay} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \left[\frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)^2}{SS_{wx}} \right] \right\}}$$

ประถมศึกษา : มัธยมศึกษา

$$\begin{aligned} F &= \frac{(68.93 - 60.63)^2}{16.09 \left\{ \frac{1}{15} + \frac{1}{9} + \left[\frac{(55.6 - 46.86)^2}{454.57} \right] \right\}} \\ &= \frac{(8.3)^2}{16.09 (0.17 + 0.16)} \\ &= \frac{(8.3)^2}{5.43} \\ &= 12.68 \end{aligned}$$

ประถมศึกษา : อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

$$\begin{aligned} F &= \frac{(78.87 - 60.63)^2}{16.09 \left\{ \frac{1}{15} + \frac{1}{6} + \left[\frac{(66.83 - 46.86)^2}{454.57} \right] \right\}} \\ &= \frac{(18.24)^2}{16.09 (0.23 + 0.87)} \\ &= \frac{(18.24)^2}{17.69} = 18.80 \end{aligned}$$

มัธยมศึกษา : อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา

$$F = \frac{(78.87 - 68.93)^2}{16.09 \left\{ \frac{1}{9} + \frac{1}{6} + \left[\frac{(66.83 - 55.60)^2}{454.57} \right] \right\}}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{(9.94)^2}{16.09 (0.27 + 0.27)} \\
 &= \frac{(9.94)^2}{8.68} \\
 &= 11.38
 \end{aligned}$$

ตาราง แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา
ประถมศึกษา	—	12.68**	18.80**
มัธยมศึกษา	—	—	11.38**
อาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา	—	—	—

$$** P .01 (F_{2,26}) = 5.53$$

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของมารดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา และอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา กับมัธยมศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิดที่มีปัญหาบ้านสุขภาพ โดยการให้สถานการณ์จำลองของมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมารดาที่มีการศึกษาสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหาการเลี้ยงดูทารกแรกเกิดสูงกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ภาคผนวก ฉ

เอกสารการเลี้ยงดูทารกที่มีอาการอุจจาระร่วงและอาการหวัด

สำหรับ

เป็นคู่มือของมารดาในการแก้ปัญหาอาการเลี้ยงดูทารก

จัดทำโดย

สุภา อุษิรินทร์

นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

การเลี้ยงดูทารกเป็นหน้าที่โดยตรงของบิดามารดา บิดามารดานั้นนอกจากจะส่งเสริมให้ทารกมีพัฒนาการที่ดีเป็นไปตามปกติแล้ว ยังจะต้องมีความสามารถแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพได้อีกด้วย จึงต้องมีการเตรียมตัว มีการวางแผนการเลี้ยงดูทารกที่ดี อันจะเป็นผลให้ทารกมีพัฒนาการที่ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรง และในอนาคตก็จะเป็นกำลังที่ดีในการพัฒนาประเทศอีกด้วย

เอกสารฉบับนี้ได้บรรจุเนื้อหาปัญหาการเลี้ยงดูทารกที่มีอาการอุจจาระร่วงและอาการหวัด ซึ่งจะเป็นความรู้ที่จะช่วยให้มารดาได้นำไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเลี้ยงดูทารกได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการเลี้ยงดูทารกให้ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อาการอุจจาระร่วง

บิคารมารดาทุกคนยอมทนต่อการที่จะให้บุตร ของตนมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง จึงต้องเลี้ยงดูบุตรอย่างดี ทั้งในขณะที่บุตรปกติ และแก้ปัญหาได้เมื่อบุตร เกิดการเจ็บป่วย

การเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโตและแข็งแรงนั้นจำเป็นจะต้องได้รับอาหาร และน้ำอย่างเพียงพอ แต่เมื่อใดที่ร่างกายเราขาดน้ำและสารอาหารจากสาเหตุใดก็ตาม เช่น มีการถ่ายอุจจาระเป็นน้ำหลายครั้งเป็นเวลานาน ทำให้ร่างกายขาดสารอาหารที่จำเป็นในการเจริญเติบโต ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรงสมบูรณ์เท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องรู้จักวิธีป้องกันและช่วยเหลือเมื่อเกิดอาการ เหล่านี้ได้

อุจจาระร่วง เป็นปัญหาสำคัญที่พบบ่อยของเด็กทั่วไปในประเทศไทย ในเด็กที่อายุต่ำกว่า 1 ปี มีอัตราตายด้วยโรคอุจจาระร่วงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ สาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดการตาย คือการเลี้ยงดูบุตรที่ไม่ถูกต้องทั้ง ๆ ที่โรคอุจจาระร่วงนั้นเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ ดังนั้นบิคารมารดาควรจะได้ศึกษาหาความรู้ ถึงโรคอุจจาระร่วง และการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

ในทารกที่รับประทานนมมารดานั้น ในวันหนึ่ง ๆ จะมีการถ่ายอุจจาระหลาย ๆ ครั้งได้ แต่ลักษณะของอุจจาระยังมีเนื้ออุจจาระละเอียดและค่อนข้างเหลว ภายหลังที่รับประทานนมผสม อุจจาระจะหายามากกว่า เหลวน้อยกว่านมมารดา เราเรียกลักษณะทั้ง 2 แบบนี้ว่า "อุจจาระปกติ"

ความแตกต่างของอุจจาระในทารกที่ได้รับนมมารดาและนมผสม

<u>ลักษณะอุจจาระ</u>	<u>นมมารดา</u>	<u>นมผสม</u>
กลิ่น	กลิ่นเปรี้ยว	กลิ่นเปรี้ยวน้อยกว่า
สี	เหลืองทอง	เหลืองอ่อน
เนื้ออุจจาระ	ละเอียดไม่แข็ง	หายากว่าและค่อนข้างแข็ง
ความบ่อย	วันละ 2-3 ครั้ง	วันละ 1-2 ครั้ง
ความเป็นกรด	มีความเป็นกรด- มากกว่านมผสม	มีความเป็นกรด- น้อยกว่านมมารดา

ความหมายของ อุจจาระร่วง

อุจจาระร่วง หมายถึง การถ่ายอุจจาระเป็นน้ำ 3 ครั้ง ในเวลา 12 ชั่วโมง (ยกเว้นในทารกแรกเกิดวันหนึ่งอาจอุจจาระหลายครั้งได้) หรือถ่ายเป็นมูกเลือดคาวเพียงครั้งเดียวก็นับได้ว่าเป็นอาการอุจจาระร่วง แต่ในทารกแรกเกิดวันหนึ่ง ๆ อาจจะถ่ายอุจจาระหลายครั้งได้ แต่ไม่ได้ถ่ายอุจจาระเหลวจึงไม่เรียกว่าอุจจาระร่วง

สาเหตุ

ส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อในระบบทางเดินอาหาร โดยมีเชื้อโรคนอยู่ในอาหาร น้ำนม ภาชนะที่เตรียมนมผสม ส่วนสาเหตุอื่น ๆ ได้แก่ การแพ้นมผสม เป็นต้น

สาเหตุส่งเสริมที่ทำให้ติดเชื้อ

1. สภาพสังคมที่อยู่อย่างแออัด
2. ฐานะครอบครัวยากจน
3. การให้นมที่ไม่สะอาดจากนมมารดา หรือขาดความรู้เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในการ เตรียมนมผสม

ชนิดอาการของอุจจาระร่วง

แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. อาการอุจจาระร่วงอย่างเฉียบพลัน หมายถึง อุจจาระร่วงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น คือ เป็นวัน หรือไม่เกินสัปดาห์
2. อาการอุจจาระร่วงอย่างเรื้อรัง คือพวกที่ค่อย ๆ เป็น และมีก็จะเป็นนานมากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งอาจจะต่อเนื่องมาจากการเป็นอย่างเฉียบพลันมาก่อนก็ได้

อาการ

1. ถ่ายอุจจาระเหลว ถ่ายบ่อย อาเจียน อาจถ่ายมีมูก หรือมีมูกปนเลือด มีไข้ต่ำ ๆ น้ำหนักลดเล็กน้อย
2. อ่อนเพลีย เนื่องจากร่างกายเสียน้ำไปมากทางอุจจาระและอาเจียน ทำให้เกิดการกระหายน้ำ และการหายใจอาจจะเร็ว และหายใจหอบ
3. ผิวหนังเหี่ยวยุบ เนื่องจากร่างกายเสียน้ำไปมากจากการถ่ายเหลว บริเวณปลายมือ ปลายเท้าเย็น ในรายที่เป็นมากคือถ่ายบ่อยครั้ง อาจได้ถึง 20 ครั้งใน 1 วัน อาจทำให้ช็อคและหมดสติได้ ในเด็กเล็กที่กระหม่อมยังไม่ปิดจะมองเห็นกระหม่อมบวม ตาลึก น้ำหนักลดมาก เพลียมาก ไข้สูง ถ้าไข้สูงมากอาจมีอาการชักได้ ในรายที่ถ่ายบ่อยครั้ง ทารกเพลียมาก ไม่ยอมรักษาอาจทำให้ถึงตายได้

การปฏิบัติเมื่อทารกมีอาการอุจจาระร่วง เมื่อทารกมีอาการอุจจาระร่วง ควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้ของเหลวแก่ทารกมากกว่าปกติ ในทารกที่รับประทานนมมารดา ให้คุณแม่มารดาให้มากขึ้น สำหรับทารกที่รับประทานนมผสม ให้นมผสมให้บ่อยขึ้น แต่ควรผสมให้เจือจางกว่าที่เคยให้เท่าตัว น้ำดื่มของทารกคือน้ำต้มสุกก็ควรให้เพิ่มขึ้นด้วย
2. ให้น้ำและนมแก่ทารกไปเรื่อย ๆ ไม่ควรงดน้ำและนมแก่ทารก เพราะการงดน้ำและนมขณะที่เกิดอุจจาระร่วง จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดการขาดสารอาหาร และน้ำ จะทำให้อาการที่เป็นอยู่เลวลง
3. ถ้าทารกมีอาการอาเจียนร่วมด้วย ต้องระวังอย่าให้สำลักอาเจียนเข้าไปในปอด โดยจับหน้าหรือศีรษะตะแคงไปคานคอด้านหนึ่ง
4. เปลี่ยนผ้าอ้อมทุกครั้งถ่ายอุจจาระ ระวังอย่าให้ทารกนอนแช่อุจจาระ เพราะจะทำให้ผิวหนังที่ก้นและหลังแดง และอาจจะเปื่อยจนถึงเป็นแผลได้ หลังจากที่ทารกถ่ายอุจจาระแล้วต้องล้างก้นให้สะอาด ซับให้แห้ง และโรยแป้งไว้ด้วย
5. ควรสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิด เช่น สังเกตอาการหายใจว่าหายใจตามปกติ หรือหายใจหอบ ลักษณะอุจจาระมีเนื้ออุจจาระปนน้ำ หรือมีแต่น้ำ

หรือมีมูกปนเลือด จำนวนครั้ง ที่ถ่ายมากขึ้นหรือไม่ มีไข้หรือไม่ ถ้าเห็นว่าอาการ
ไม่ดีขึ้น ควรพาไปปรึกษาแพทย์ ที่สถานบริการสาธารณสุขที่ใกล้บ้าน สิ่งที่แสดงว่า
อาการไม่ดีขึ้น ต้องพาไปพบแพทย์ มีดังนี้คือ

ถ่ายอุจจาระบ่อยครั้งมากกว่าปกติ
อุจจาระมีมูกเลือด
ทารกมีอุจจาระร่วง 2 วันขึ้นไป
กระสับกระส่าย ง่วงซึม
หายใจหอบ
มีไข้สูง กระจายน้ำมากกว่าปกติ
ร้องกวนมาก
กระหม่อมบวม ตาลูกโหล ไม่ปัสสาวะเลย

6. ในรายที่ได้รับการรักษาแล้วแพทย์ให้ยามารับประทานที่บ้าน ต้อง
รับประทานยาให้ถูกขนาด ไม่ควรลดยาหรือเพิ่มยาเอง เพราะนอกจากจะรักษา
ไม่ไค้ผลดีแล้วอาจจะเกิดอันตรายได้ และไม่ควรจะซื้อยาตามร้านขายยารับประทานเอง
เพราะทารกอาจจะได้รับยาที่ไม่ตรงต่ออาการและถูกตามขนาดของทารกแรกเกิดได้
ซึ่งก็จะทำให้ไม่หายจากอาการที่เป็น

จะเห็นได้ว่า เมื่อทารกเกิดอาการอุจจาระร่วง นอกจากจะมีปัญหาเจ็บป่วย
ด้วยอาการอุจจาระร่วงแล้ว ยังเกิดปัญหาอื่น ๆ อีก เช่น น้ำหนักตัวลดน้อยลง เป็น
โรคขาดสารอาหาร มองดูตัวไม่โต และอาจมีโรคอื่น ๆ แทรกซ้อนได้ง่ายจากการที่มี
ร่างกายอ่อนแอ ซึ่งปัญหาที่เกิดอุจจาระร่วงนี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะตัวทารกเท่านั้น บิดา
มารดา ก็มีปัญหาก่เกิดขึ้นด้วย เช่น

1. ต้องวิตกกังวลว่าอาการจะมากขึ้นหรือไม่ จะให้ความช่วยเหลือ
อย่างไรดี จะต้องเสียเงินในการรักษา ทั้งค่ายา ค่าเดินทางไปทำการรักษา ฯลฯ
2. ต้องเสียเวลาในการทำงาน ซึ่งอาจทำให้ถูกตัดค่าแรงงานลงใน
รายที่ทำงานรายวัน หรืออาจทำให้รายได้ลดลงในรายที่ประกอบอาชีพส่วนตัว

3. อาจต้องเสียใจถ้าอาการของทารกไม่ดีขึ้น มีอาการหนักอาจถึงแก่ความตาย ถ้าขาดการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด

ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหากังกลาว ทั้งปัญหาของทารกเองและปัญหาของบิดามารดา จึงควรป้องกันมิให้ทารกเกิดอาการอุจจาระร่วงขึ้น

การป้องกัน

ท่านใดทราบมาแล้วว่า อาการอุจจาระร่วงส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อในระบบทางเดินอาหาร จากการที่ทารกดื่มนม น้ำ และรับประทานอาหารที่มีเชื้อโรคที่ทำให้เกิดอุจจาระร่วงเข้าไป ฉะนั้นวิธีป้องกันที่ดีที่สุด คือ จะต้องไม่ให้ทารกดื่มนม น้ำ และรับประทานอาหารที่มีเชื้อโรคที่ปะปนเข้าไป ซึ่งมีวิธีป้องกันได้ดังนี้

1. เลี่ยงทารกควายนมมารดา นำนมมารดาเป็นน้ำนมที่ดีที่สุดสำหรับทารก เป็นน้ำนมที่สะอาด ปราศจากเชื้อโรค สะดวกในการให้ และมีภูมิคุ้มกันโรคบางชนิด เช่น โรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ และระบบทางเดินอาหาร เป็นต้น และข้อสำคัญ คือ นำนมมารดามีสารอาหารครบถ้วนที่จะทำให้ทารกเจริญเติบโตและแข็งแรง

2. ในรายที่เลี่ยงทารกควายนมมารดา มารดาต้องมีสุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย มารดาจึงต้องรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ ปลา นำนม และอาหารประเภทถั่ว ผักสดใบเขียว ผลไม้ เป็นต้น

3. ก่อนให้นมทารก มารดาต้องล้างมือให้สะอาด ทำความสะอาดหัวนม และเต้านม โดยใช้เช็ดหัวนมด้วยน้ำต้มสุกโดยรอบหัวนมและเต้านม หรือล้างด้วยสบู่ และน้ำธรรมดา พร้อมทั้งใส่เสื้อผ้าที่สะอาดด้วย

4. ถ้าจำเป็นต้องเลี้ยงทารกควายนมผสม ในรายที่มารดามีปัญหาเรื่องหัวนมและเต้านม เช่น เป็นฝีที่เต้านม หัวนมเป็นแผล ไม่มีหัวนม หรือมีอาชีพที่ต้องทำงานนอกบ้าน หรือเป็นโรคติดเชื้อบางอย่าง มารดาควรเตรียมภาชนะที่ไร้ขนนม เช่น ขวดนม ขวดน้ำ หัวนม และซองขนนม ที่ครอบหัวนม โดยล้างให้สะอาดด้วยน้ำสบู่ และน้ำสะอาด แล้วนำไปต้มในน้ำเดือดนาน 15 นาที ส่วนกระป๋องใส่นมต้องไขและเก็บในที่สะอาด ปิดฝาให้สนิท ผาขวดนมที่ซิงแล้วควรมีที่ครอบหัวนมทุกครั้ง เพื่อกันฝุ่นและแมลงวันตอม

5. ต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้งก่อนเตรียมนมผสม ก่อนจับทารกและก่อน
ให้นมหรือน้ำ

6. ให้ทารกดื่มน้ำสะอาด น้ำที่ทารกควรดื่มน้ำต้มสุก เก็บไว้ในขวดที่
สะอาด ปิดฝาให้สนิท มีที่ครอบหัวนมด้วยทุกครั้ง

7. ผู้ที่เลี้ยงทารกอาจเป็นบิดา-มารดาเอง หรือญาติ หรือพี่เลี้ยง ต้องฝึก
นิสัยให้เป็นคนสะอาดอยู่เสมอ รวมทั้งเสื้อผ้า ร่างกาย ผม และมือต้องสะอาดเมื่อจับ
หรืออุ้มทารก จะไ้ไม่นำเชื้อโรคเข้าสู่ทารก

8. จัดสิ่งแวดล้อมในบ้านและบริเวณรอบ ๆ ให้สะอาด ทิ้งขยะให้เป็นที่
ถึงขยะต้องมีฝาปิดมิดชิด เพื่อมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์นำโรคต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าเมื่อมารดาสามารถเลี้ยงดูทารกประจำวันได้ก็แล้ว ก็เท่ากับเป็น
การป้องกันมิให้ทารกเกิดอาการอุจจาระร่วงควย หรือแม่แต่เมื่อเกิดอาการขึ้นแล้วควร
จะทำอย่างไรให้ทารกได้หายจากอาการได้เร็วที่สุด เพื่อให้ทารกได้เจริญเติบโตแข็งแรง
เป็นที่รักใคร่ของบิดา-มารดาเอง นั่นก็ย่อมแสดงถึงว่าบิดา-มารดาสามารถจัดการและ
แก้ปัญหาได้อย่างดีที่สุดแล้ว

อาการหวัด

ความหมายของอาการหวัด

หวัด เป็นอาการที่มีการอักเสบของเยื่อทางเดินหายใจส่วนต้น (จมูกและคอ) พบบ่อยในทารกและเด็ก เพราะทารกจะมีความต้านทานต่อการติดเชื้อน้อยกว่าผู้ใหญ่ หวัดเป็นโรคติดเชื้อที่พบในกลุ่มคน เช่น ในบ้าน ในชุมชน ความสำคัญของโรคนี้อยู่ที่โรคแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น

สาเหตุ

- สาเหตุโดยตรงจากเชื้อไวรัส ซึ่งเชืื่อนี้ทำให้ความต้านทานต่อเชื้อโรคของทางเดินหายใจส่วนบนลดลง ทำให้เชื้อโรคตัวอื่น ๆ เช่น แบคทีเรียสามารถแทรกซอนทำให้อาการรุนแรงขึ้นได้ง่าย

- สาเหตุส่งเสริมที่ทำให้เป็นหวัด ได้แก่ ความหนาวเย็น ความเปียกชื้น ภาวะขาดสารอาหาร ผู้ที่ขาดอาหารอย่างชัดเจนจะมีแอนติบอดีที่เป็นมากขึ้นเมื่อความต้านทานของร่างกายลดลงแล้วจะมีโรคแทรกซ้อนได้ง่ายขึ้น

การติดต่อ

หวัดสามารถติดต่อได้โดยตรงจากเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของคนที่เป็นหวัด ซึ่งจะมีการไอหรือจาม ทำให้เชื้อโรคแพร่กระจายอยู่ในอากาศ หรือติดต่อโดยทางอ้อมจากเสื้อผ้า หรือเครื่องใช้ที่สัมผัสกับเสมหะ น้ำมูก น้ำลาย ของคนที่เป็นหวัด ซึ่งเชื้อโรคจะเข้าสู่ร่างกายของผู้รับเชื้อทั้งทางปากและจมูก

อาการ

เมื่อทารกได้รับเชื้อไวรัสเข้าไป จะเริ่มด้วยมีอาการไข้ต่ำ ๆ พร้อมกับมีน้ำมูกใสๆ และอาจมีอาการจามซึ่งเป็นกลไกที่ต่อต้านและขับเชื้อโรคออกจากร่างกาย ถ้าไม่หายภายใน 3 วัน จะผ่านเข้าสู่ระยะที่มีน้ำมูก หรือเสมหะข้นเหลือง ซึ่งเป็นช่วง

ที่มีเชื้อแบคทีเรียเข้าแทรกซ้อน ะยะนี้จะพบว่ามิใช่สูง กระสับกระส่าย คุณคนมลำบาก หายใจไม่สะดวก อาจมีอาการไอรวมควย ร้องกวน บางครั้งอาจจะมีอาการ อาเจียนและถ่ายอุจจาระเหลวรวมควย ถ้าไม่มีอาการแทรกซ้อนจะหายไปเองได้ ภายใน 1-2 สัปดาห์

โรคแทรกซ้อน ที่พบบ่อยที่สุด คือ หน้าหนาว นอกจากนี้ได้แก่ ทอนซิล-อักเสบ หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ หรือปอดบวม ไซนัสอักเสบ เป็นต้น

การให้ความช่วยเหลือเมื่อทารกมีอาการหวัด

1. อาการหวัดเป็นโรคที่ไม่รุนแรงและหายเองได้ ขณะนี้ยังไม่มียาเฉพาะที่ฆ่าเชื้อหวัด ถ้าทารกมีแต่เพียงน้ำมูกไหล จาม แต่ไม่ซึม รับประทานอาหารและน้ำได้ก็ไม่ต้องตกใจ แต่ถ้ามิใช่ซึม และมีอาการมากขึ้น ก็รีบพาไปปรึกษาแพทย์ว่าเป็นหวัดธรรมดาหรือมีโรคแทรกซ้อนจากเชื้อแบคทีเรีย

2. ให้ทารกพักผ่อนอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในระยะรุนแรงเพราะจะช่วยลดการติดเชื้อจากแบคทีเรียได้

3. อย่านำลูกอากาศเย็นจัด การทำความสะอาดทารกควรใช้วิธีเช็ดตัวด้วยน้ำอุ่นและอย่าใช้เวลานานนัก ถ้าอากาศร้อนก็ไม่จำเป็นจะต้องห่มผ้ามาก (นอกจากทารกจะหนาว) เพราะจะทำให้ทารกอึดอัดไม่สบาย ไข้ยิ่งขึ้นสูง และทำให้เหงื่อออก

ตรงกันข้ามถ้าทารกมีไข้สูงควรเช็ดตัวด้วยน้ำธรรมดาบ่อย ๆ เพื่อช่วยลดไข้

4. ให้ทารกกินน้ำมาก ๆ เพื่อช่วยลดไข้ ช่วยไม่ให้เสมหะเหนียวแห้ง คิคอและทางเดินหายใจ ซึ่งจะทำให้เสมหะถูกขับออกมาได้ง่าย และช่วยให้ร่างกายมีน้ำเพียงพอที่จะใช้ขับของเสียต่าง ๆ ออกจากไตเป็นปัสสาวะ

5. ให้ทารกได้รับนมและน้ำอย่างเพียงพอตามความต้องการของร่างกาย ควรให้นมและน้ำครั้งละน้อยแต่บ่อยครั้ง

6. เพื่อช่วยให้หายใจสะดวกในรายที่คั่งจุกมากหรือมีน้ำจุกมาก ควรใช้ สำลีสะอาดพันปลายไม้เล็ก ๆ ชุบน้ำอุ่นแล้วบีบให้หมาด ๆ เช็ดให้สะอาดเพื่อให้จุกโล่ง

7. ทารกที่มีน้ำมูกไหลอยู่เสมอ ทำให้บริเวณชานจมูกเกิดการอักเสบได้ง่าย ควรดูแลชั้นในแห้ง หรืออาจทาครีมหรือน้ำมันวาสลีนบาง ๆ เพื่อลดอาการระคายเคือง ที่อาจจะเกิดขึ้น

8. ควรแยกทารก รวมทั้งเครื่องใช้ไว้ต่างหาก เพื่อป้องกันการแพร่ กระจายเชื้อโรคไปยังผู้อื่น

เมื่อใดจึงควร ไปพบแพทย์

เมื่อทารกมีอาการผิดปกติควรพาไปพบแพทย์ทุกครั้ง ถ้ามีเหตุผลเกี่ยวกับ ความไม่สะดวกอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ถือหลักคร่าว ๆ ว่าควรพาไปพบแพทย์ หรือพาไป ตรวจซ้ำอีกถ้าทารกมีอาการ ดังนี้คือ

1. ทารกมีไข้ขึ้นสูง หรือมีอาการชักร่วมด้วย หรือมีอาการใช้นานผิดปกติ (ประมาณ 3 วันขึ้นไป)
2. โคม่ากผิดปกติจากทารกที่เป็นหวัดโดยทั่วไป
3. มีอาการหายใจเร็วและหอบ
4. ชีมี อาเจียน ถ่ายอุจจาระเหลว มีผื่นขึ้น
5. ไม่ยอมรับประทานอาหารนม หรือมีอาการผิดปกติอื่น ๆ

การป้องกัน

การป้องกันมิให้เกิดอาการหวัดทำได้ยากแต่ก็ควรป้องกัน เพราะมีความสำคัญ เท่า ๆ กับการป้องกันโรคแทรกซ้อนที่จะเกิดจากหวัดเมื่อมีอาการแล้ว การป้องกัน มีหลักปฏิบัติดังนี้

1. ไม่อยู่รวมกันกับคนที่ เป็น ถ้าแยกบ้านไคยก็ดี แต่ทำยากแต่อย่างน้อย ให้แยกห้องนอน และอย่าใกล้ชิดกันก็อาจจะพอช่วยไคยบาง

2. อย่านำทารกเข้าไปในที่ที่มีคนแออัดมาก ๆ เช่น โรงมหรสพ เป็นต้น ทำให้ทารกมีโอกาสติดเชื้อโรคต่าง ๆ ได้ง่าย โดยเฉพาะเชื้อไวรัสซึ่งเป็นเชื้อที่ติดต่อกันง่ายที่สุด ในบ้านที่มีคนรวมกันอยู่มาก ๆ โดยเฉพาะมีเด็ก ๆ หลายคน มักพบว่าเด็กเป็นหวัดกันบ่อยและไม่ใคร่หายขาด จึงควรรีบรักษาผู้ที่เป็นหวัดในบ้านให้หายโดยเร็ว

3. ในช่วงที่อากาศหนาวเย็นควรใส่เสื้อผ้าให้อบอุ่นอยู่เสมอ ไม่ควรอาบน้ำหรือสระผมด้วยน้ำที่เย็นเกินไป โดยเฉพาะช่วงที่มีอากาศเย็น เช่น เช้ามืด หรือเวลากลางคืน

4. ให้ทารกได้รับนมและน้ำที่ถูกต้องและเพียงพอ เพื่อให้ทารกมีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรง มีความต้านทานต่อเชื้อโรคได้

อาการหวัดในทารกนั้น เมื่อมีอาการแล้วสิ่งสำคัญคือช่วยเหลือมิให้ทารกมีอาการแทรกซ้อน ส่วนการป้องกันนั้นหายาก แต่ก็ควรหาวิธีป้องกันให้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ ทั้งนี้ผลทางด้านสุขภาพของทารกของท่าน

ประวัติผู้เขียน

น.ส.สุภา อัยยืน เกิดเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2489 ที่จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จการศึกษา ได้รับประกาศนียบัตรพยาบาลดุษฎีकरणและอนามัย จากวิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2511 และสำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-สุขศึกษา) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2521 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง วิทยากร ะดับ 6 วิทยาลัยพยาบาลสุรินทร์ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข

